

Medvode

Dom 908+913(497.4)
ENAJST ..

MAJZINICA MEDVODE

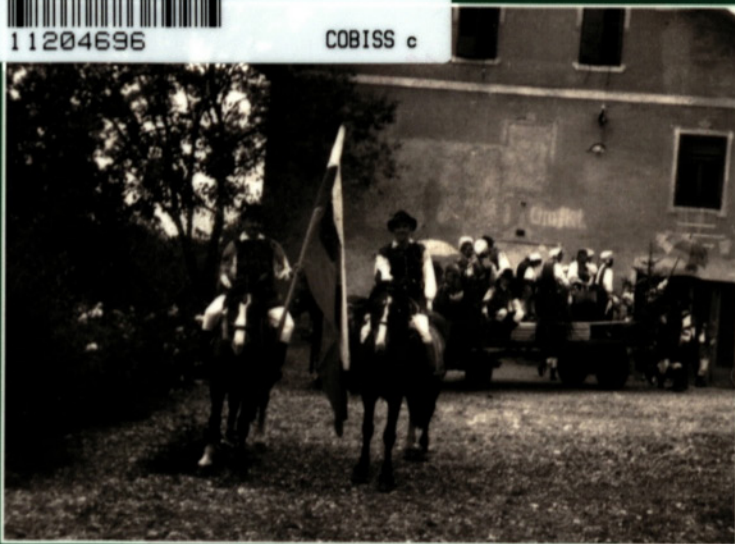
930.85(497.4Smlednik)(082)

1 1204696

COBISS c

društvo Smlednik

II.393 KRON IN 93 KRAJCARJEV

ZBORNİK OB 100-LETNICI KULTURNEGA DOMA SMLEDNIK

Kulturno Umetniško društvo Smlednik

II.393 KRON IN 93 KRAJCARJEV

Drušveni Dom
v Smledniku

ZBORNİK OB 100-LETNICI KULTURNEGA DOMA SMLEDNIK

SMLEDNIK, DECEMBER 2011

11204696

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

930.85(497.4Smlednik)
008(497.4Smlednik)

ENAJST tisoč tristotriindevetdeset

11.393 kron in 93 krajcarjev : zbornik ob 100-letnici
Kulturnega

doma Smlednik / [uredniški odbor Klemen Košir ... et al.]. -
Smlednik : Kulturno umetniško društvo, 2011

ISBN 978-961-269-594-1

259314176

Uvod

Franc Bonča
predsednik KUD Smlednik

Čas, ko moramo za nazaj vrednotiti neko dogajanje, je za nekatere zelo kratek, za druge pa zelo dolg. Če se poigram z našimi letnicami, bi lahko to strnil tudi takole. Začetek 19+11 je 30 in današnja obletnica 20+11 je 31. Številka po sto letih je neverjetno večja samo za 1. Kaj vse se je z našim kulturnim domom v tem času dogajalo, bo vsaj v veliki večini možno prebrati v zborniku. Enako, kot pravijo za vsako šolo na vasi, velja tudi za kulturni dom. Vsak kraj je lahko ponosen, da ima v svoji sredini dom kulture, ki je zagotovilo, da se bo naša domača beseda v tem kraju še dolgo ohranila in izkazovala kulturno bogastvo tega kraja.

Verjetno je naša največja želja za vedno ohraniti našo bogato kulturno dediščino. Zavedamo se odgovornosti, ki jo imamo do preteklih in prihodnjih generacij, zato smo k nalogi pristopili povsem ponižno. Prav kulturna dediščina je bila nekoč temelj za izobraževanje naših predhodnih generacij, mi pa se čutimo odgovorne, da to bogato dediščino prenesemo na bodoče generacije in zagotovimo njeno ohranitev ter obogatitev.

Poskrbeti moramo, da bomo še naprej delovali tako, da bo naš kulturni dom ostal dostopen čim več ljudem, saj smo mi trenutno samo njegovi varuhi. Naša dolžnost je, da bo ta dediščina ostala živo sredstvo, ki si jo bo delil čim širši krog ljudi.

Zahvaljujem se vsem, ki so v preteklosti v tem domu preživljali prijetna druženja in svoja spoznanja prenašali na naslednje generacije.

Zahvaljujem se vsem, ki v zdajšnjem času to nasledstvo bogato nadaljujejo in sledijo času, v katerem živimo. Lahko zatrdim, da vsi svojo nalogo opravljajo z največjim spoštovanjem in ponosom.

Zahvaljujem se naši občini Medvode, ki skrbi, da se ob medsebojnih dogovorih naš dom uspešno ohranja v stalni pripravljenosti na nova dogajanja v njem.

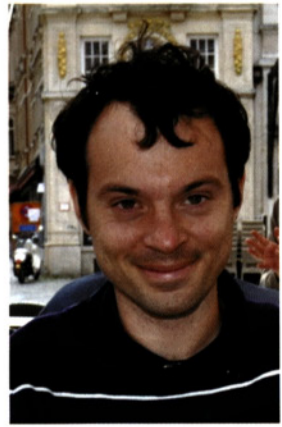
Če kdo te vpraša, od kod si pa ti doma, na vse zgoraj naštetu s ponosom lahko odgovorimo: Iz prelepega S'mlednika!

Smlednik, november 2011

Smlednik - kjer je kultura doma

Franci Lazarini

Nedaleč od Ljubljane leži Smlednik, ravno prav daleč, da se ga niso prijele negativne lastnosti mesta, kot so odtujenost med ljudmi, stres, nepotrebno divjanje, pa ravno zadosti blizu prestolnice, da nikoli v zgodovini ni bil imun na najnovejše dosežke na področju kulture in umetnosti. Iz svoje res bogate zgodovine se lahko Smlednik pohvali s prenekaterim kulturnim in zgodovinskim spomenikom. Spomnimo se samo na mogočni Stari grad, eno najstarejših grajskih stavb pri nas, baročni dvorec v Valburgi z bogatimi poslikavami, mogočno, a premalo poznano župnijsko cerkev sv. Urha, podružnice v Valburgi, Hrašah, Mošah in Zbiljah, lepo obnovljeno kalvarijo in še bi lahko naštevali. Pa tudi etnološke dediščine, tega izraza ljudske domiselnosti, v Smledniku in okolici ne manjka. Kdo ne pozna smleških pritrkovalcev, pravih mojstrov »igranja na zvonove«, pa smleške narodne noše, ki jo je že v 19. stoletju občudoval in upodobil slikar Goldenstein. Pohvalno je, da se v zadnjih letih obujajo tudi stare, žal pozabljene navade, kot je recimo Flancanje, pri obuditvi katerega ima velike zasluge prav Kulturno-umetniško društvo.

Kulturno življenje v Smledniku so skozi zgodovino sooblikovali pripadniki vseh slojev, plemstvo (baroni Smledniški in kasneje baroni Lazarini), prenekateri smleški župnik in kaplan, pa tudi (ali predvsem) domačini. Poseben izraz kulturnega udejstvovanja Smlejcev je prav Kulturno umetniško društvo s svojim kulturnim domom, zgrajenim pred sto leti.

Sto let je dolga doba, zadnjih sto let pa je gotovo eno najbolj razgibanih, če ne najbolj razgibano obdobje v človeški zgodovini. Od dozidave kulturnega doma je Smlednik zamenjal pet držav, preživel dve svetovni vojni, njegovi prebivalci

so plačevali v šestih valutih ... Zato ni nič čudnega, da je precej društev, tudi kulturnih, ustanovljenih na začetku 20. stoletja, izginilo v toku zgodovine in da je marsikateri kulturni dom dobil novo, pogosto manj primerno funkcijo. Na srečo v Smledniku, ravno zaradi požrtvovalnosti in danes tako opevanega »timskega dela« krajanov, ni bilo tako. Pred sto leti zgrajeni kulturni dom je sicer doživel svoje vzpone in padce, a še vedno služi kulturni dejavnosti v najširšem smislu. V sto letih je bil nekajkrat prenovljen, z njim povezani kulturniki pa so organizirali in še organizirajo najrazličnejše oblike kulturnega udejstvovanja: gledališke predstave za mlade in malo manj mlade z izjemno raznolikim repertoarjem (od Linhartove *Županove Micke* do Ionescojeve *Plešaste pevke*), vsakoletne odmevne proslave ob slovenskem kulturnem prazniku, pod streho kulturnega doma so našli svoj prostor pritrkovalci in pevski zbor, nekoč so prirejali plese, pustovanja, razstave kulinarčnih dobrot, imeli so kino, knjižnico ter prostor za športne dejavnosti, danes pa posebno obliko druženja mladih predstavlja Mladinska soba oziroma Sekcija 55.

Poleg izjemno razvejane kulturne dejavnosti, ki pogosto zahteva precejšnje organizacijske napore, pa se društvo zaveda tudi svoje zgodovine. Od konca osemdesetih let, ko je izšla zdaj že »klasična« knjiga *Smlednik: kako so živeli*, je društvo izdalo še nekaj zanimivih publikacij, krono dosedanje izdajateljske dejavnosti pa predstavlja prav zbornik od stoletnici kulturnega doma, ki je pred vami. V njem lahko spoznamo bogato zgodovino smleškega kulturnega društva, zidavo našega »slavljenca«, kulturnega doma, življenje Vinka Kreka in nekaterih drugih pomembnih Smlejcev, predstavljeni so tudi Flančniki in pevski zbor. Zbornik nedvomno ponuja veliko zanimivega branja, zanamcem pa bo gotovo predstavljal pomemben vir.

Čestitam vsem, ki so zaslužni za izid pričujočega zbornika. Našemu »slavljencu«, kulturnemu domu, pa želim, da bi še dolgo gostil tako razvejano kulturno in umetniško dejavnost, kot smo ji zadnjih sto let priča v Smledniku. Naj bo ta knjiga poklon vsem, ki so soustvarjali, soustvarjajo in še bodo soustvarjali kulturno življenje Smlednika in okolice.

Ljubljana, november 2011

Zborniku na pot

Nejc Smole
predsednik KS Smlednik

*Na svetu si, da gledaš sonce.
Na svetu si, da greš za soncem.
Na svetu si, da sam si sonce
in da s sveta odganjaš - sence.
(Tone Pavček)*

dragi krajani,

zgoraj navedeni citat nedavno preminulega velikana slovenske poezije ni izbran naključno. Tako lepo razsvetljuje vprašanje o namenu človekovega bivanja in njegovi resnični vrednosti. Presežna vrednost bivanja se najpogosteje izraža ravno v polju kulture in umetnosti. Sto let mineva, kar so se naši predniki lotili velikega projekta zidave kulturnega doma. Kulturni dejavnosti, ki je bila že takrat dodobra razvita, so namreč želeli omogočiti ustrezne pogoje za delovanje in hkrati pridobiti prostor za srečevanja ter druženja krajanov. Zanimivo, a popolnoma logično. Ko danes pripravljamo raznovrstne projekte, ne razmišljamo več, ali bo prostor imel dušo in tako že v svoji zasnovi združeval ljudi. Vse prevečkrat se oziramo na druge, v resnici precej manj pomembne vidike. A naš dom je bil uspešno zgrajen in je zaživel, tako da danes ob stoletnici ponosno kaže podobo, še lepšo kot ob nastanku. Ne le kulturni dom, pač pa celoten kompleks trga svetega Urha danes izžareva velik trud prejšnjih in sedanjih generacij.

Smlednik in okoliški kraji imajo izjemno bogato kulturno izročilo v vseh pogledih. Kulturni spomeniki na vsakem koraku pričajo, da je krajevna zgodovina polna zanimivih zgodb in dogodkov ter da tu že stoletja živijo ljudje, ki s to zemljo tudi dihalo. In kot je zapisal Cankar v Kurentu: Veseli ljudje bodo živeli tod; pesem bo njih jezik in njih pesem bo vriskanje! Že dolga leta kraj bogatijo takšne in drugačne skupine, ki ohranjajo običaje in pesmi naših dedov, a hkrati spodbujajo mlade, da v svojem iskanju samega sebe iščejo odgovore tudi na odrskih deskah kulturnega doma.

Sam vem, da te mehka svetloba reflektorjev, prašne zavese, težke kulise in polna dvorana zasvojijo v trenutku, ko prvič podrsaš po odru. Nič lepšega ni, če tudi krajani na drugi strani radi in z veseljem spremljajo delo celotnega društva. Najpomembnejši je pretok energije. Tako med tistimi, ki so jih muze umetnosti zvale k sebi, kot tistimi, ki so raje spremljevalci z nekaj metrske razdalje. Ko se energiji združita in se prepleteta, se zgodi povezanost vseh v dobrem.

Naj prostor kulturnega doma, njegova vsebina, predvsem pa dobri ljudje še mnogo let bogatijo našo skupnost. Vsem tistim, ki vas bo prebiranje tega zbornika morebiti opogumilo za bolj intenzivno ukvarjanje z umetnostjo, pa le citat iz Cankarjeve Lepe Vide na pot: *Kadar bo tvoja žalost največja, pobegni iz zlate ječe, vrata bodo odprta in ladja bo pripravljena.*

Smlednik, november 2011

godovina

*Kulturno umetniškega
društva Smlednik*

Začetki

Lojz Tršan

Organizirano kulturno društveno življenje v Smledniku se je pričelo tik pred koncem devetnajstega stoletja, in sicer leta 1899, ko je bilo ustanovljeno Kato-liško delavsko društvo za župnije Sora, Preska in Smlednik s sedežem v Sori. V Smledniku je bila Marijina družba za fante in dekleta, ki si je za popestritev dru-žabnega kulturnega življenja omislila tamburaški orkester in dramsko skupino.

TAMBURAŠKA SKUPINA IZ SMLEDNIKA
V OBDOBJU MED OBEMA SVETOVNIMA VOJNAMA

ARHIV MILANA KOSCA

S kulturnim življenjem se je ukvarjala tudi šola, saj je iz šolske kronike razvidno, da so leta 1902 otroci igrali spevoigro Poletni dan na deželi, leta 1929 pa igro Za kruhom.

Po ustnem izročilu so odrasli igralci v začetku igrali igre na kmetiji pri Merjascu v Smedniku.

CERKVENI PEVCI V OBDOBJU MED OBEMA SVETOVNIMA VOJNAMA
ARHIV ZDRAVKA DEBELJAKA

V sredini je pevovodja Mavricij Slatnar, podatek Mari Oblak

V Smedniku je bilo 25. februarja 1908 ustanovljeno Katoliško slovensko izobraževalno društvo Kvišku. Ugotovili smo (s pomočjo kolegov v Nadškofijskem arhivu v Ljubljani), da je bil podpisnik vloge za ustanovitev društva takratni smledniški kaplan Frančišek Zorko.

A. 3. 12. 52 / 08

PRAVILA

katol. slov. izobraževalnega društva „Kvišku“

v Smledniku

§ 1. Društva ime in sedež.

Društvo ni politično. Imenuje se: „Katoliško slovensko izobraževalno društvo“. Svoj sedež ima v Smledniku.

§ 2. Namen društva.

Namen društva bodi:

- krepiiti med člani versko in narodno zavest, izobraževati jih na temelju katoliške vere, zlasti po načelih, izraženih v socialnih okrožnicah Leona XIII., pospeševati tudi njihovo telesno blagostanje;
- prirejati jim pošteno zabavo;
- skrbeti za njihovo strokovno izobrazbo in
- za njihovo pravno varstvo;
- privajati svoje člane k varčnosti in zmernosti.

§ 3. Sredstva, da društvo dosega svoj namen.

- društvena čitalnica in knjižnica;
- poučna predavanja, shodi, govori v društvenih prostorih;
- poštena zabava, kakor petje, godba, deklamacije, veselice, igre, glediške predstave.

§ 4. Društvo si zbira denarna sredstva:

- z darili;
- s članarino, katero določi občni zbor;
- s čistim dohodkom društvenih veselice;
- z volili.

§ 5. Društvena zastava.

Društvo si sme omisliti društveno zastavo. Ž njo se udeležuje raznih izletov in slavnosti, pa spremlja tudi umrle člane k pogrebu. – Za napravo zastave nabira društvo tudi prostovoljne doneske.

§ 6. Društvo se osnuje,

ko potrdi pristojna oblast pravila, na ustanovnem občnem zboru, ki ga skliče predlagatelj teh pravil, na katerem pristopi vsaj dvajset članov, in ti izvolijo odbor

§ 7. Člani so:

Ustanovni, redni, podporni, častni.

- Ustanovnik postane vsak, ki plača enkrat za vselej 50 kron, ali pa v 3 obrokih vsako leto po 25 kron.
- Redni član more postati vsak katoličan obojega spola, ki je dovršil 15. leto in ga je sprejel odbor. Proti odborovemu sklepu v tem oziru ni ugovora. Odbor sme izključiti vsakega člana, ki nasprotuje društvenemu namenu. Kdor sam izstopi iz društva, mora to naznaniti odboru, ki sme od njega zahtevati zaostalo članarino. Članarino določa občni zbor.
- Podporni član je tisti, ki plača najmanj 10 kron na leto.
- Častne člane imenuje občni zbor.

Društvo je že tri leta zatem, in sicer leta 1911, postavilo mogočen društveni dom, ki še danes služi svojemu namenu, poživali so tudi cerkveno in prosvetno petje. Leta 1925 se je preimenovalo v Katoliško prosvetno društvo Kvišku v Smledniku.

RAZGLEDNICA KULTURNEGA DOMA IZ LETA 1914

ARHIV ANDREJA ČARMANA

V obdobju med obema svetovnjima vojnoma sta bili ustanovljeni še dve kulturni društvi. Delavsko kulturno društvo Vzajemnost v Smledniku je bilo ustanovljeno 17. junija 1936. Ustanovni člani so bili Martin Vengust, Franc Kosec Ukov in Janez Zajc Mežnarjev iz Valburge.

MARTIN VENGUST
ARHIV ANICE VENGUST

FRANC KOSEC
ARHIV ZDENKE KOSEC

JANEZ ZAJC
ARHIV ANICE VENGUST

Dve leti kasneje, in sicer leta 1938, je bilo ustanovljeno Delavsko glasbeno društvo Sava v Smledniku. Ustanovni člani so bili Jože Rozman Grmičev iz Valburge, Ludvik Zajc Korbčev iz Valburge in Miha Bernik Risvov iz Smlednika.

JOŽE ROZMAN
ARHIV JOŽETA ROZMANA

LUDVIK ZAJC
ARHIV ANICE VENGUST

MIHA BERNIK
ARHIV MUZEJ NOVEJŠE
ZGODOVINE LJUBLJANA

S kulturno dramsko dejavnostjo se je ukvarjalo tudi Prostovoljno gasilsko društvo Smlednik, ki je leta 1925 zaigralo zelo zahtevno Molierovo veseloigro Scapenove zvijače, leta 1930 veseloigro Podobar in leta 1940 Micki je treba moža. Med igrami iz predvojnega obdobja se omenjajo še Ben Hur in Živa zakopana. Uspešnica smledniškega kulturnega društva med obema svetovnima vojnama je bila igra s petjem Mlada Breda, ki so jo igrali med letoma 1925 in 1928.

IGRALSKA ZASEDBA PREDVOJNE GLEDALIŠKE SKUPINE,
KI JE IGRALA MLADO BREDO

ARHIV MARI JENKO

Od leve proti desni: spredaj ležita neznan igralec in Lojze Ferbar, v prvi vrsti sedijo Franc Oblak – Kovarjev, Micka Oseli – Bošnarjeva, Minka Rozman Kaparjeva in Lojze Debeljak Lenartov, vsi iz Smednika, ter Manca Šetina – Joškova iz Zbilj, v zadnji vrsti stojijo Viktor Rozman Grmičev iz Valburge, Neža Šetina – Joškova iz Zbilj, Franc Hočevnar – Joškov iz Valburge, Milka Oseli – Bošnarjeva, Johan Oseli – Bošnarjev, vsi iz Smednika, Jera Košir – Brajdarjeva iz Hraš, Jaka Podviz – Kmpanov iz Zbilj, Minka Slatnar, Mavricij Slatnar, Ivica Slatnar, vsi iz Smednika in Jože Rozman – Grmičev iz Valburge podatki Mari Jenko

Manca Zor iz Moš se spomni predvsem igre Žrtev spovedne molčečnosti, v kateri je igrala sama in jo je v tridesetih letih režiral smledniški kaplan Šavli. Od igralcev iz tistega obdobja se spomni Lojzeta in Mici Verlič – Tonetovih iz Smednika, Mici in Jožeta Janša iz Pirnič ter Ivana, po domače Bučkovega iz Pirnič.

Po podatkih Mari Oblak je bila zadnja igra pred drugo svetovno vojno Utopljenec, ki jo je režiral učitelj Niko Slapar, upravitelj šole v Smedniku.

Med drugo vojno so se iger lotili tudi otroci, ker starejši zaradi vojnih razmer niti niso pomislili na gledališko dejavnost. Otroke je zbrala Mari Jenko Štrajtova in z njimi pripravila igre Kaznovana trdosrčnost, Pepelka in Sneguljčica, in

sicer v župnijskih hlevih. Leta 1944 so se lotili večjega projekta pod vodstvom izkušene režiserke Mici Barbo, in sicer igre Sirota Jerica. Za pripravo igre so morali pridobiti dovoljenje nemških orožnikov. Kot je povedala Mari Jenko, poročena Oblak, so imeli najmanj dve ponovitvi.

FOTOGRAFIJA KULTURNEGA DOMA MED NEMŠKO OKUPACIJO
ARHIV DRUŽINE KONJAR

Po drugi svetovni vojni

Lojz Tršan

Po končani drugi svetovni vojni je bil Kulturni dom, kjer so bivali pripadniki različnih vojsk, v žalostnem stanju. Kljub temu se je kulturno življenje hitro obnovilo. Začelo je delovati društvo, ki se je poimenovalo Kulturno društvo Jože Rozman, in sicer po enem od ustanovnih članov predvojnega Delavskega glasbenega društva Sava Jožetu Rozmanu iz Valburge, ki je preminul v nemškem koncentracijskem taborišču.

IGRALSKA EKIPA IGRE SCAPINOVE ZVIJAČE 1947

ARHIV ALME GORIČNIK

*Od leve proti desni, Tone Oseli Boštinarjev iz Smlednika, Ivan Oman iz Pirnič, Johan Oseli Boštinarjev, Albina Rebolj poročena Lah, oba iz Smlednika, Stane Verlič Hočevanje iz Hraš, Jože Bizjak iz Zapog, Angelca Verlič Hočevanje iz Hraš, Jernej Potočnik iz Valburge, Anica Hočevanje iz Hraš, sedaj poročena Jerala Tonetova iz Smlednika, Dare Oseli Boštinarjev iz Smlednika, Jenko iz Zapog, Franc Rebolj Gosarjev in Janez Rebolj Gosarjev, oba iz Hraš, spodaj sedijo Franc Ločniškar Kadivčev iz Smlednika, Vinko Fujan Čopov iz Hraš in Ivan Slatnar iz Smlednika
podatki Alme Goričnik in Franca Ločniškarja*

Po podatkih iz poročila Krajevnega ljudskega odbora Smlednik Okrožnemu ljudskemu odboru Kranj 3. januarja 1946, ki je shranjeno v kranjski enoti Zgodovinskega arhiva Ljubljana, je že obstajala gledališka skupina v okviru krajevnih organizacij Osvobodilne fronte in Zveze mladine Slovenije, ki jo je vodila Kristina Barbo. Igralci so se zbirali za vsako igro posebej. Igre in mitinge so pripravljali v domu kulture v Smledniku, čeprav je bil dom v slabem stanju, ker je v njem še leta 1945 bivala vojska. Na odru je manjkal zastor, tudi kulise so bile v slabem stanju. V času pred pustom so igrali šaljive igre. Gasilci so igrali celo igro V Kraljestvu Zlatoroga.

Gasilci so bili kulturno navdahnjeni še kasneje, kajti okrog leta 1947 so v grajskem parku v Valburgi uprizorili igro Rokovnjači.

Z gledališko dejavnostjo se je ukvarjala tudi čebelarska družina Smlednik, kajti 20. aprila 1947 so, kot je datum na fotografiji na prejšnji strani, ki jo je shranila Albina Rebolj, poročena Lah, zaigrali zahtevno Molierovo veseloigro Scapinove zvijače.

V sezonah od 1947 do 1952 so po podatkih Štefke Vrbeč igrali igre Miklova Zala, Županova Micka, Kralj na Betajnovi, Domen, komedije Micki je treba moža, Fejst fant in Gosposka kmetija ter Divjega lovca na prostem pri kmetiji pri Jeraju. Po nekaterih podatkih so igrali še igre Slaba vest, Glavni dobitek, Razvalina življenja, Za narodov blagor in Sosedov sin.

ORGANIST IVAN SLATNAR OB HARMONIJU V PROSTORIH KULTURNEGA DOMA
ARHIV DRUŽINE SLATNAR

V tem obdobju so nastopali Mici Barbo, Kristina Barbo, Ana Ločniškar, Ivan

Slatnar, Franc Ločniškar, Franc Jenko, Jule Debeljak ter Dare in Tone Oseli, njun oče Johan Oseli ter Tone Lah iz Smlednika, Viko Smole iz Valburge, iz Hraš pa Štefka Vrbek, Stane Verlič in Slavko Šilar. Režirali so Albina Rebolj, poročena Lah, kot tudi učiteljica Justina Frace ter Niko Slapar in njegova žena. Johan Oseli je v začetku petdesetih let, po podatkih Janeza Velikonje, režiral igro Sin, kjer je glavno vlogo zaigral Ivan Slatnar, igrali sta tudi Pepi Debeljak in Tončka Sem.

Ivan Slatnar je bil tudi režiser operete Mlada Breda, ki je dosegla prav tak uspeh kot predstava z istim naslovom iz predvojnega obdobja.

IGRALSKA ZASEDBE MLADE BREDE IZ LETA 1952

ARHIV MARI JENKO

Od leve proti desni leži Jule Debeljak iz Smlednika, čepijo Kristina Oman Jurjeva iz Pirnič, Franc Jenko – Šantovčev, Franc Ločniškar – Kadivc, Pepi Barbo, vsi iz Smlednika, sedijo Kristina Barbo, Franc Jenko – Štrajtov, Mici Barbo, Minka Debeljak vsi iz Smlednika, stojijo režiser Ivan Slatnar, Mimi Ločniškar – Kadivčeva, oba iz Smlednika, Franc Tršan – Plavškov iz Hraš, Mirko Gantar – Govekarjev iz Valburge, Stane Rozman – Tominčev, Francka Ribič, oba iz Smlednika, Slavka Štefe iz Pirnič, Janez Lenardič – Džoni iz Valburge, Mari Jenko – Štrajtova iz Smlednika, Darinka Vehovec iz Dragočajne, Mari Jenko – Arneževa, Fani Barbo, obe iz Smlednika in Jože Zajec – Mežnarjev iz Valburge
podatki Mari Jenko

Igro Goriški plazovi, s podobno vsebino kot bolj znana Divji lovec, so igrali v sezoni 1954 in 1955, in sicer v kulturnem domu, kot se spominjata Edo Žavbi in režiser Janez Velikonja.

V sezoni 1958 in 1959 se je generacija že delno zamenjala. Po podatkih Milana Kosca in Janeza Velikonje so igrali igro Kolesa teme. V njej so po podatkih Janeza Velikonje nastopili (kot je prikazano na spodnji fotografiji): Janez Velikonja kot režiser ter Milan Kosec, Mici Barbo, Jule Debeljak, Rajko Jenko Bajtn, Malči Debeljak, vsi iz Smlednika, Janez Lenardič – Džoni iz Valburge, Pepca Debeljak, Peter Debeljak, vsi iz Smlednika.

IGRALSKA ZASEDBA IGRE KOLESJA TEME
ARHIV MILANA KOSCA

Velikonja, Kosec in Lenardič so v zimskem času hodili celo na dramski tečaj na Učiteljišče v Ljubljani, ki ga je vodil igralec Jože Zupan.

UDELEŽENCI IGRALSKEGA TEČAJA V LJUBLJANI,
FOTOGRAFIRANI PRED KULTURNIM DOMOM SMLEDNIK

ARHIV JANEZA VELIKONJE

*Od leve proti desni Janez Velikonja – Jagrov iz Smlednika, Janez Lenardič –
Džoni iz Valburge in Milan Kosec – Ukov iz Smlednika
podatek Janeza Velikonje*

Janez Velikonja je leta 1960 režiral tudi igro *Kako se je odtrgal oblak*, kjer so igrali še Janez Resnik iz Hraš, Jože Globočnik iz Smlednika in Marija Rozman, poročena Žavbi, ter Mirča Dudukovič, hčerka smledniške učiteljice Vlaste Orel. V tem obdobju so nastopali še Peter Debeljak, Stane Hočevnar in Janez Oseli, vsi iz Smlednika. Vlasta Orel je bila leta 1958 režiserka igre *Babilonski stolp*, ki so jo po pripovedovanju Marije Žavbi, dvakrat igrali v Smledniku v kulturnem domu. Med igralci, kot je na videti na naslednji fotografiji, so bili: Marija Rozman, Mirča Dudukovič, poročena Knific, Jože Globočnik in Janez Resnik. Na fotografiji ni edino Janija Debeljaka, je pa Janez Velikonja.

IGRALSKA ZASEDBA IGRE BABILONSKI STOLP
ARHIV MARIJE ŽAVBI

Kot se nadalje spominja Marija Žavbi, je bila v Smledniku navada, da je bila po vsaki predstavi še zabava s plesom. Nadalje je zapisala da ima ta zgodba »korenine« v svetem pismu Stare zaveze. Zemlja je bila polna hudobij in Bog je sklenil pokončati človeštvo. Edini dobri človek je bil Noe in zato mu je Bog velel narediti veliko barko in nanj vzeti svojo družino in od vsake vrste živali par (samca in samico), da je ohranil rod. Seveda so potomci Noeta, ki so govorili en jezik, postali prevzetni, hoteli so zgraditi stolp do neba in Bog je kaznoval človeštvo tako, da je razpršil enotno govoreči živelj po vsem svetu in od takrat dalje se med sabo niso mogli sporazumevati. Marija Žavbi zaključuje z zanimivo mislijo: »Vem, da je bilo besedilo polno pregovarjanj, načrtov, prepričevanj, nasprotovanj, iskanja strokovnjakov, idejnih projektov, torej vsebinsko zahtevno, saj smo gradili stolp, ki ga ni in nikoli ne bo mogoče zgraditi. Za čas, v katerem smo živeli, pa tudi za leta, v katerih smo bili, preveč abstraktno in verjetno ni seglo nikomur do srca. Menim da je bila odločitev za izbor igre prav tako ponesrečena, kot je bila ponesrečena ideja za gradnjo Babilonskega stolpa.«

DEDEK MRAZ V SMLEDNIKU

ARHIV JANEZA VELIKONJE

*Od leve proti desni Janez Debeljak – Lenartov, Janez Velikonja – Jagrov,
Jule Debeljak
podatek Janeza Velikonje*

Od iger, ki se omenjajo v tem obdobju, omenimo še Domen, Sosedov sin, Za pravdo in srce in Mati.

Po podatku Janeza Velikonje so 1962 igrali igro Mrtvi Kurent, ki jo je režiral Jule Debeljak, in Kralja na Betajnovi in V borbi. Igrali naj bi še eno igro (Rokovnjači ali Miklova Zala), ki naj bi jo konec petdesetih let igrali v grajskem parku poleg graščine v Valburgi.

Iz zgodnjega obdobja po drugi svetovni vojni ni podatkov o predsednikih kulturnega društva. Pred letom 1958 je bil predsednik Jani Debeljak, Janez Velikonja je bil predsednik od 1958 do 1962, za njim pa Franc Grabec. Vseskozi je bil tajnik Jule Debeljak.

Vsekakor v tem obdobju ne smemo pozabiti kulturne dejavnosti osnovne šole, predvsem učiteljice Justine Frece, žene šolskega upravitelja, ki je pripravila mnoge proslave ob državnih praznikih, na katerih je vedno igral na harmoniko Marjan Vehovec. Frecetovo so si zapomnile tudi gospodinje, saj je vrsto let v zimskem času vodila kuharske tečaje. Na zaključku vsakega od teh so pripravili v kulturnem domu razstavo kuharskih dobrot.

FOTOGRAFIJA SMLEDNIKA POZIMI
IZ PETDESETIH ALI ŠESTDESETIH LET PREJŠNJEGA STOLETJA
ARHIV DRUŽINE KONJAR

Po podatkih Milana Kosca, Staneta Grajzarja in Zdravka Debeljaka so med petdesetimi in šestdesetimi leti v kulturnem domu prirejali plesje, kjer je igral ansambel Dancing, ki so ga sestavljali domačini Jule Debeljak (saksofon), Franc Jenko (trobenta), Stane Hočevar (kontrabas oziroma berda), Tone Grabec in Stane Grajzar (harmonika), Jani Debeljak, Lojze Vengust in Bernard Lenardič (bobni). Ansambel Dancing je igral nekaj let, do 1953, ko se je družabno življenje preselilo ob jezero v Zbilje, predvsem na vrt gostilne pri Jezeršku. Od leta 1960 do 1961 je na mladinskih plesih v kulturnem domu nastopal trio, kjer sta igrala tudi Stane Grajzar in Janez Velikonja. Okoli 1960 so se pojavili prvi gramofoni in nastopi ansamblov so v Smledniku postali redkost. Vendar so se plesi, po podatkih Zdravka Debeljaka, dogajali do leta 1965. Leta 1960, ko so bile v Rimu olimpijske igre, pa so nabavili tudi prvo televizijo v vasi, že prej pa so v kulturnem domu imeli radijski sprejemnik.

VESELI KVINTET, 1965

ARHIV IVA ZORMANA

Od leve proti desni Lado Novak iz Medvod, Stane Grajzar iz Valburge, Stane Zorman iz Valburge, Filip Plešec in Jože Erjavec, oba iz Medvod podatki Staneta Grajzarja

Že pred drugo svetovno vojno in po njej je bilo v kulturnem domu tudi zbirališče športnikov, predvsem telovadcev, ki so imeli drog, lestve in druga telovadna orodja. Kulturni dom je bil vadišče telovadcev vse do osemdesetih, ko se je športno življenje preselilo v novozgrajeno telovadnico ob osnovni šoli Simona Jenka. V petdesetih in šestdesetih letih so v kulturnem domu prirejali tudi namiznoteniška tekmovanja.

Kulturni dom je bil leta 1948 podržavljen. Dom je bil popolnoma prenovljen in obnovljen med letoma 1959 in 1962. Dobil je novo streho, betonski montažni strop in povečan oder ter nova okna, lesena tla so zamenjali s parketom. Eno sobo so preuredili v avlo, drugo pa v sanitarije, ki so bile prej v prizidku, ki so ga po adaptaciji podrli. Tako je kulturni dom v Smedniku dobil današnjo obliko in velikost.

BETONIRANJE PRI OBNOVI KULTURNEGA DOMA
ARHIV PETRA LAMPIČA

*Levo Peter Lampič, Marina Čarman, Mira Turk, desno Franc Gašperlin,
Srečo Berce ter Grabčeva mama z vnuki, podatek Petra Lampiča*

ZBIRANJE PRISPEVKOV ZA TELEVIZOR
ARHIV ANDREJA ČARMANA

Levo Andrej Čarman, desno Kristina Jenko, podatek Andreja Čarmana

»LIKOF« OB KONČANJU OBNOVE KULTURNEGA DOMA
ARHIV PETRA LAMPIČA

*Na vrhu mize Jule Debeljak, na levi strani Jože Potočnik, Stane Hočever, Franc Gašperlin, Peter Lampič, Janez Lenardič, desno Zdravko Debeljak, Metod Ferbar, Srečo Berce, Miha Košir, Franc Grabec, Janez Košir, Janez Ferbar
podatek Petra Lampiča*

V zadnjem delu dvorane je bil sezidan poseben prostor – kabina za kinoprojektor, ki sta ga upravljala Janez Lenardič Džoni in Janez Košir, da so lahko v dvorani ob nedeljah predvajali filmske predstave, od leta 1965 pa vse do leta 1969. Kinooperaterstva sta se naučila v Vodica, kjer je bil kino že prej. Med filmi ki so jih prikazovali v Smladniku so bili Špartak, V vrtincu in Ljubezen v Stockholmu, velika uspešnica pa je bil mehiški film Un dia di vida, ali po slovensko En dan življenja iz petdesetih let. Med drugimi filmi je bil 1966 ali leto kasneje predvajan tudi prvi slovenski film v kinemaskopski tehniki Amandus.

Kinematograf in kasneje televizija je počasi zamenjala živo domačo igralsko besedo in gib. A žal tudi kino ni bil donosen.

V tem obdobju, v petdesetih in šestdesetih letih, so bili po podatkih Janeza Velikonje v društvu stalno aktivni Jule Debeljak, Jani Debeljak, Malči Debeljak, Pepca Debeljak, Mici Barbo, Kristina Barbo, Janez Lenardič Džoni, Milan Kossec, Ivan Slatnar, Rajko Jenko – Bajtn, Franc Jenko – Štrajt, Franc Ločniškar – Kadivc, Meta Lampič, Marija Rozman, Edo Žavbi, Johan Oseli, Janez Resnik, Fani Barbo, Franc Globočnik, Zdravko Debeljak in Peter Debeljak.

Posebej je treba poudariti tudi to, da je bila v kulturnem domu od ustanovitve pa do začetka sedemdesetih let, z izjemo obdobja nemške okupacije, tudi knjižnica.

Konec šestdesetih in v začetku sedemdesetih let je kulturno življenje v Smledniku tako rekoč zamrlo. V tem času je bilo v kulturnem domu, ki ga domačini še danes imenujejo kar Dvorana, nekaj časa celo skladišče medvoške tovarne pohištva Sora.

Vseskozi je bilo v kulturnem domu stanovanje, v katerem je najprej stanoval organist Mavricij Slatnar z družino, že pred drugo vojno pa je v njem vse do začetka devetdesetih let živela Francka Barbo, skrbnica objekta, ki je vseskozi sodelovala pri vseh prireditvah.

ZABAVA PO PREDSTAVI V DVORANI V OSEMDESETIH LETIH

ZGODOVINSKI ARHIV LJUBLJANA

V sredini pri mizi je med mladimi tudi Francka Barbo

Od leta 1972 dalje

Lojz Tršan

Krajevna skupnost Smlednik je šele leta 1972 odstopila prostore v kulturnem domu vaški mladini. Soba v prvem nadstropju je bila namenjena druženju in zabavi, sama dvorana pa športni dejavnosti. Vendar se v tem vmesnem obdobju za kulturni dom ni vedelo, kdo je njegov lastnik in upravitelj, zato je bila potrebna vsaj nekakšna formalna oblika organiziranja.

Pred tem je prejšnja generacija mladincev pod vodstvom Metoda Ferbarja leta 1968 »zasedla« staro šolo, ki je stala na mestu sedanjih poslovilnih vežic pod cerkvijo. Stara šola je bila ob preselitvi učencev v novo napol zapuščena in v bivših učilnicah so uredili prostore za športno aktivnost, predvsem dvigovanje uteži in namizni tenis. Uspelo jim je tudi, da so od takratne občine Ljubljana Šiška dobili denar za telovadno orodje, predvsem blazine, konja, gredi, lestve, uteži in drugo, kar je bilo kasneje v začetku sedemdesetih let preneseno v kulturni dom. Stara šola je namreč že postala nevarna za takšne aktivnosti, ker so se stropi začeli rušiti.

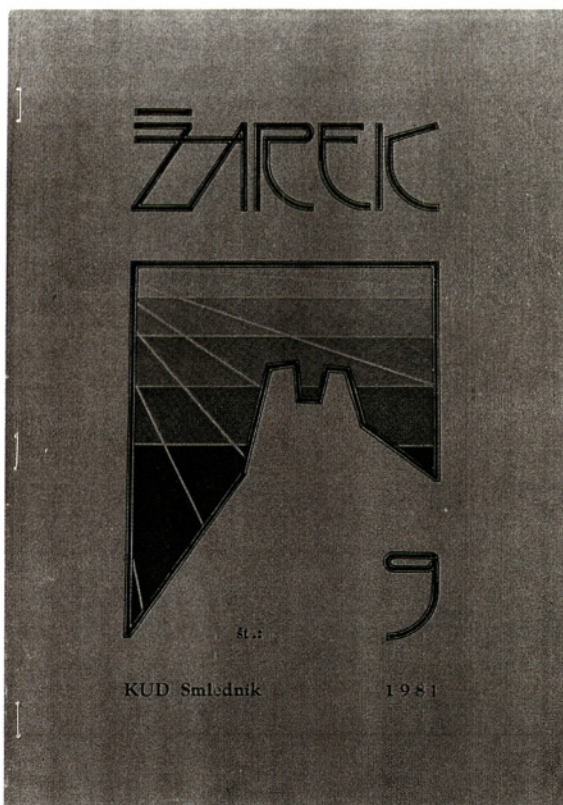
Ferbarjeva generacija se je ukvarjala v stari šoli predvsem z športom, nekoliko mlajši, pod vodstvom Jožeta Slatnarja pa tudi s klubske dejavnostjo. Ustanovili so krajevno organizacijo Zveze socialistične mladine, ali na kratko ZSMS, in tudi oni zahtevali vrnitev društvenih prostorov v Kulturnem domu. Leta 1972 so zmagali tudi na tekmovanju Naš klub 72 in sicer v kategoriji D, novoustanovljeni klubi. Na podelitvi priznanj v Čezsoči sta bila Slatnar in Stane Mali, ki ga je tudi nasledil kot predsednik mladinske organizacije. Mentorja mladini sta bila učitelj iz Vzgojnega zavoda Frana Milčinskega Miha Pajk, za njim pa Franc Grabec.

Iz tega obdobja velja omeniti poleg nove šole še drug pomemben dogodek, otvoritev Doma krajevnne skupnosti v Smledniku 21. julija 1974. Dom krajevnne skupnosti je 1964 začela graditi že kmetijska zadruga Šentvid Medvode. Projekt je propadel in prevzela ga je Krajevna skupnost Smlednik, ki je dom dokončala. Ob otvoritvi je bila v domu likovna razstava gojencev Vzgojnega zavoda Fran Milčinski in slikarja samouka Janeza Lenardiča.

Krajevna skupnost je 30. maja 1975 organizirala ZSMS ali kar mladinska organizacija, dve leti kasneje je bilo ustanovljeno telovadno društvo Partizan Smlednik. Obe organizaciji sta imeli prostore v kulturnem domu, dokler se niso športniki po zgraditvi telovadnice preselili k novi šoli. Mladinsko organizacijo omenjamo zato, ker je iz nje, glede na bogato kulturno delovanje, kasneje zraslo

Kulturno umetniško društvo Smlednik. Prvi predsednik mladinske organizacije je bil Miro Vrbeč, a le kratek čas, do oktobra istega leta, zatem pa je bil dolgo časa predsednik Andrej Oblak in do konca devetdesetih let Miran Barbo. Takoj ob začetku so bile ustanovljene sekcije za kulturno prosvetno delo, šport in planinstvo, a žal slednja ni nikdar zaživela.

Prva velika akcija mladine je bila ureditev kulturnega doma. Opravili so okoli 350 prostovoljnih ur. Tako je bila lahko za 29. novembra 1975 v kolikor toliko urejeni dvorani kulturnega doma že proslava ob glavnem jugoslovanskem državnem prazniku 29. novembru in ob koncu leta praznovanje ob dedku Mrazu. Mladinci so pripravljali proslave ob vseh kulturnih in državnih praznikih skupaj z osnovnošolsko mladino, za novo leto 1976 predstavo za otroke Rdeča Kapica, zatem kviz o zgodovini Smlednika s plesom, na katerem je igral ansambel Manual, kjer sta igrala tudi domačina Martin Žvelc in Zdravko Blažič. Pripravili so tudi igro Mati pod mentorstvom Jožeta Rovška, razstavo o kulturnem delovanju v Smledniku, prirejali literarne večere, likovne razstave in izdali štiri številke literarnega glasila Žarek.

NASLOVNICA GLASILA ŽAREK
ZGODOVINSKI ARHIV LJUBLJANA

Organizirali so tudi gledališke predstave skupin iz Trboj, Ihana, Vira in Doba ter nastope pevskega zbora Lira iz Kamnika in Koroškega akademskega okteta. Po dogovoru s Turističnim olupševalnim društvom Smlednik so tudi označili in uredili Pot spominov od Smledniškega Starega gradu do Skaručne. Mladinci so tudi s pomočjo drugih krajanov zgradili smučarsko skakalnico »pri Meti« v Valburgi, na pobočju Starega gradu.

DELOVNA AKCIJA NA SKAKALNICI PRI METI POD STARIM GRADOM
ZGODOVINSKI ARHIV LJUBLJANA

*Od leve proti desni Peter Lampič, Bojan Mišmaš, Matjaž Rozman, Lojz Tršan, Franc Turk
podatki Lojza Tršana*

Leta 1976 je pod vodstvom Ivana Slatnarja nastal pevski oktet Smleški fantje, v njem so peli Marjan Hribernik, Franc Konjar, Stane Rogelj, Mavricij Mičo Slatnar, Metod Ferbar, Zdravko Debeljak, Štefan Zadravec in Slavko Ivanuša. V začetku leta 1979, natančneje 24. januarja, se je sestal iniciativni odbor za ustanovitev Kulturno umetniškega društva, kot ga poznamo danes. Ustanovni občni zbor je bil na slovenski kulturni praznik 8. februarja v Osnovni šoli Simona Jenka.

USTANOVNI ČLANI KULTURNO UMETNIŠKEGA DRUŠTVA SMLEDNIK

IME IN PRIIMEK	DATUM ROJSTVA	PREBIVALIŠČE	REGISTRSKA ŠTEVILKA	PODPIS
TERŠAN ALOJZIJ	31.1.1958	Valburga 42a	290407 Lj.-siška	<i>Janez Lojz</i>
DEBELJAK JULIJ	30.12.1928	Smlednik 6	190364 Lj.-siška	<i>Lojz</i>
DEBELJAK BOJAN	31. 8. 1954	Smlednik 6	292352 Ljubljana	<i>Podpečan</i>
Einfač Anton	24. 5. 1934	Smlednik 74	234864 124/ Lj.-siška	<i>Podpečan</i>
Burgar Janez	7. 5. 1954	Valburga 21	340924 Ljubljana	<i>Janez Burgar</i>
Vobovnik Drago	29.11. 1934	Valburga 3	10120 Jesenice	<i>Podpečan</i>
Podpečan Frančišek	11. 2. 1937	Smlednik 4b	82135 Lj.-siška	<i>Frančišek P. S.</i>
Einfač Ivana	15.12.1934	Smlednik 74	234862 Lj.-siška	<i>N. Tršan</i>
Kozman Matjaž	27. 1.1960	Valburga 19	234862 Lj.-siška	<i>Tršan</i>
Čarman Andrej	16.10..1939	Valburga 49a	334197 Ljubljana	<i>Čarman A.</i>
Ferbar Metod	16. 6. 1947	Smlednik 37	189053 Lj.-siška	<i>M. Ferbar</i>

USTANOVNI ČLANI KULTURNO UMETNIŠKEGA DRUŠTVA SMLEDNIK
ZGODOVINSKI ARHIV LJUBLJANA

Prvi predsednik je postal Janez Burgar, v upravnem odboru so bili Franc Ravnikar, Lojz Tršan, Frančiška Podpečan, Nina Podpečan, Zvone Strojan, Rudi Obal, Beti Jenko, Sonja Oblak in Marko Tršan kot tajnik, ki ga je kmalu zamenjal Lojz Tršan. Kulturna dejavnost se je vse bolj krepila, saj je imela likovno sekcijo, ki je organizirala dve skupinski razstavi, dramska sekcija je izvajala proslave, med drugim tudi novoletno Dedek Mraz prihaja, recitacije ter po dolgem času zatišja tudi veseloigro s petjem avtorja Podlaga zakonske sreče v režiji Brede Rovšek iz Zbilj, ki je 19. aprila 1980 spet do konca napolnila dvorano kulturnega doma. Literarna sekcija je ustvarjala glasilo Žarek in s svojimi pesniškimi nastopi nastopala v tovarni Lek, Union, Tacnu, Smledniku in na šišenski občinski prireditvi Naša beseda in Naš klub leta 1979 in 1980.

ČLANI KUD SMLEDNIK NA LITERARNEM GOSTOVANJU V TACNU
ARHIV KUD SMLEDNIK

Od leve proti desni stojijo Zvone Strojan, Srečo Ciglarič, Bojan De Reya, Jenko Beti, Janez Burgar, Rudi Obal, Breda Rovšek, Jani Debeljak, Marko Žavbi, Miran Barbo, Franci Bergant, Nina Podpečan, v spodnji vrsti kleči Lojz Tršan, sedita Fani Tršan in Iva Oblak, podatki Lojza Tršana

Organizirali so tudi gostovanja Moškega pevskega zbora Medvode in Moškega pevskega zbora Jakob Aljaž Vodice.

Novoustanovljeno društvo se je moralo, tako kot že generacije pred njimi, med drugim lotiti tudi ureditve kulturnega doma. Obnovili so fasado, namesto lutzovih peči na drva so napeljali centralno kurjavo, parket so zamenjali s plastičnim podom, na strop in oder so namestili reflektorje z regulatorjem. Ker je v stavbo ob večjih nalivih vdrla voda, so ob cesti in na parkirnem prostoru uredili drenažo. Zamenjali so tudi električno napeljavo, ki jo je zahtevala nova osvetlitev z reflektorji, in zabetonirali stopnice v prvo nadstropje.

Leta 1980 so za dan žena zaigrali kratko igro Žene praznujejo in gostovali z igro Podlaga zakonske sreče. Društvo v takratni sestavi je doseglo nedvomno največji uspeh z veseloigro Županova Micka v režiji Franca Uršiča iz Ljubljane v sezoni 1980 in 1981, kjer so nastopali Srečo Ciglarič, Bojan De Reya, Martina Miklavčič, Jani Debeljak, Zvone Strojan, Beti Jenko, Miran Barbo, za glasbeno spremljavo sta poleg Barbota na harmoniki poskrbela Franci Bergant in Janez Burgar na kitarah.

ŽUPANOVA MICKA
ZGODOVINSKI ARHIV LJUBLJANA

Od leve proti desni Srečo Ciglarič, Marina Miklavčič in Bojan De Reya

Kako priljubljena je bila igra, pove tudi to, da se je ob gostovanju ob jezeru v Zbiljah tja zgrnila množica gledalcev.

Predsedovanje društvu je v začetku osemdesetih let prevzel Bojan De Reya, ki je vodil društvo do leta 1988. Zatem ga je zamenjal Srečo Ciglarič, ki je vodil društvo do leta 1992.

Med tem je bilo od leta 1983 do 1985 v društvu nekaj ustvarjalnega odmora zaradi bolezni režiserja, nekaj članov pa je odšlo v vojsko. V sezoni 1986 in 1987 so pripravili igro Vzorni soprog.

IGRALSKA ZASEDBA IGRE VZORNI SOPROG
ZGODOVINSKI ARHIV LJUBLJANA

Od leve proti desni ležita Nuša Debeljak, Borut Šegatin, čepijo Joža Globočnik, Bojan De Reya, Meta Globočnik, Miran Barbo, sedijo Tomaž Šetina, Beti Bergant, Polona Podpečan, Marko Rozman, stojijo Magda Debeljak, Damjan Jeraj, Mateja Gašperlin, Jani Debeljak, Jana Rozman, Marjan Gantar, Zvone Strojjan in Lojz Tršan podatki Lojza Tršana

V predstavi je sodelovalo 15 igralcev in osem članov tehničnega osebja. Med igralci, ki jih žal ni na fotografiji, sta tudi Mare Čebašek in Nevenka Sešek. V letu 1987 in 1988 so naštudirali igro Najlepša roža.

IGRALSKA ZASEDBA IGRE NAJLEPŠA ROŽA
ZGODOVINSKI ARHIV LJUBLJANA

Od leve proti desni Mateja Burja, Lojz Tršan, Maja Globočnik, Margit Grajzar, Magda Debeljak, Katja Kutnjak, Damjan Jeraj, Mojca Rozman, Andreja Burja, Barbara Hribernik in Borut Šegatin podatek Lojza Tršana

Obe igri je režiral Borut Šegatin iz Ljubljane.

Istega leta so ob krajevnem prazniku v avgustu v grajski pristavi v Valburgi pripravili razstavo o kulturni dediščini, življenju v kraju in tudi opozorili na varstvo okolja.

Za zaključek leta so pripravili božični ples, kjer je igral ansambel Kalvarija bend. V njem so bili sami domačini in je imel sedem nastopov v Smledniku, in sicer za martinovanja, božično novoletni ples 1988 in 1989 ter ples ob dnevu žena in krajevnem prazniku. Po podatkih Bojana De Reye so v njem igrali, v različnih časovnih obdobjih Miran Barbo harmoniko in klaviature, Roman Gantar, Franci Bergant in nekajkrat Bojan De Reya na kitaro, Janez Burgar bas kitaro, Ivo Zorman bobne, pela pa je Meta Globočnik in nekajkrat Aleš Kozlevčar. Za konec leta 1988 so ob sprevodu dedka Mraza v kulturnem domu pripravili igrico za otroke Domača naloga na potepu, leto kasneje pa igrico Kdo je medvedku ukradel med.

Tudi drugače je bilo leto 1989 kulturno bogato, pripravljali so otroško igro Obtoženi volk v režiji Boruta Šegatina in Kako lepo se dan začne v režiji Franceta Uršiča, ki pa ni bila nikoli uprizorjena predvsem zaradi neresnosti igralcev.

NOVOLETNA PREDSTAVA OBTOŽENI VOLK
ZGODOVINSKI ARHIV LJUBLJANA

Od leve proti desni Tomaž Šetina, Jani Debeljak kot dedek Mraz, Meta Globočnik, ležita Simon Konobelj in Karmen Ulčar

V okviru društva je delovala tudi otroška baletna skupina, ki jo je vodil Borut Šegatin, po njegovem odhodu je vodstvo prevzela Alenka Hein iz Kranja. Ob desetletnici obstoja novega Kulturnega umetniškega društva je leta 1989 za kulturni praznik izšla tudi knjižica **Smlednik, kako so živeli** kot rezultat etnološke raziskave Smlednika in okolice iz leta 1980. Z njo in s spremljajočo razstavo ter pripovedovanjem so mladi Smlejčani nastopili na prireditvi Naš klub Celje 80 leta 1980 ter v Portorožu na Prazničnih dnevih slovenske folklore leta 1981. Knjižica, ki se jo danes že težko dobi, je bila natisnjena v 500 izvodih. V njej je Lojz Tršan pisal o zgodovini Smlednika, zanimivostih iz šolske in župnijske kronike, gospodarstvu in fantovskih družbah, Bojan De Reya o stavbarstvu, Fani Tršan o prehrani, Silva Pogačar o noši, Srečo Ciglarič o pravnih normah, Zvone Strojčan o družinskem življenju, Cveta Barbo o vzgoji ter Barbara Jenko o plesu in slovstvu. Ob tej priložnosti so v kulturnem domu pripravili tudi raz-

stavo starih razglednic Smlednika, ki so jih v ta namen posodili Zmago Tančič, Miloš Mikolič in Marko Korenčan. Takrat je bila na vpogled tudi razglednica Smlednika iz leta 1905, ki jo je založil gostilničar Primož Oblak Župeljnov. Na njej se poleg Župeljnovne gostilne prikazuje tudi panoramo Smlednika, kjer je že nova cerkev, vendar še s starim nizkim zvonikom prejšnje cerkve, ki so ga pred prvo svetovno vojno dozidali do današnje višine.

FOTOGRAFIJA SMLEDNIKA IZ LETA 1903

ARHIV IVE OBLAK

Kulturno umetniško društvo je izdalo še dve knjižici, in sicer leta 1998 Smlednik v času Jakoba Aljaža, ki sta jo spisala Lojz Tršan in Metod Ferbar. Ob tem je bila tudi razstava o zgodovini Smlednika v gostišču Urh (pri nekdanjih »farovskiških štalah«). Leto kasneje je ob temeljiti obnovi kapelice in kipa pod župnijsko cerkvijo izšla knjižica Lojza Tršana Kapelica sv. Urha. Pobudo za obnovo sta dala Metod Ferbar in Zdravko Debeljak, ki je bil tudi koordinator. Poleg njiju so k obnovi veliko prispevali Franc Gašperlin, Franc Grabec, Janez Jenko, Miha Košir, Janez Košir, Drago Ločniškar, Andrej Strojani in župnik Rafko Kralj. Omenimo moramo tudi bogato družabno življenje s plesi in pustovanji, ki se je odvijalo v kulturnem domu vse od 1973 do sredine devetdesetih let. V prostoru pod odrom v dvorani so »mladinci« in kasneje »kudovci« uredili družabni prostor za ples in zabavo imenovan Stereo Micka. Gonilna sila sta bila, poleg vodstva društva, Matjaž Rozman in Zoran Ločniškar.

V začetku devetdesetih let je v Smledniku režiral Bojan Martinec. Mladinska

skupina, v kateri so bili Tadej Jelovčan, Miha Vurušič, Polona Vurušič, Mojca Lazar, Sandra Jeraj in Tadej Skube, je uprizorila dve improvizaciji in šaloigro Čudežna vreča, odrasla gledališka skupina pa pod taktirko istega režiserja igro Črna komedija, v kateri so nastopali Srečo Ciglarič, Mateja Burja, Barbara Jenko, Jure Kutnjak, Simon Konobelj, Meta Globočnik, Matej Mlinar, Suzana Oblak in Mirjana Jelič.

Sredi devetdesetih let so se zgodile velike spremembe. Kulturni dom je bil v postopku denacionalizacije in njegovo vrnitev je zahtevala župnija Smlednik, zdajšnja lastnica objekta. Zamenjalo se je kar nekaj članov upravnega odbora. Predsednica je postala Mateja Ribič, tajnik je ostal še naprej Lojz Tršan, prav tako blagajničarka Marija Jenko, člana Franc Ravnikar in Jani Debeljak, na novo pa so bili izvoljeni Franc Gašperlin, Metod Ferbar, Zdravko Debeljak in Franc Bonča. Če je bila prej osrednja dejavnost gledališče, je od leta 1992 do 2000 sledilo obdobje, ko se je društvo posvetilo predvsem prirejanju velikih proslav ob kulturnem prazniku 8. februarju. V tem času sta se tako Mešani pevski zbor Sv. Urh Smlednik kot skupina pritrkovalcev pridružila društvu in so bili skupaj z otroci iz osnovne šole Simona Jenka in Lovskim pevskim zborom iz Medvod ogrodje in osnova vsakoletnih proslav.

Največ pozornosti so seveda pritegnili gostujoči umetniki. Tako so leta 1993 gostovali Mešani pevski zbor iz Bilčovsa na avstrijskem Koroškem, leto kasneje pa dramski igralec Jože Logar. Leta 1995 je dvorana v kulturnem domu postala za tako prireditev premajhna in prireditev so prenesli v bližnjo župnijsko cerkev sv. Urha. Leta 1995 je bil slavnostni govornik Janez Gril, urednik tednika Družina, gosti pa so bili Klapa Nokturno iz Reke, igralec Kondi Pižorn in citrarka Karmen Bonča. Jože Lap, novomeški prošt, je bil slavnostni govornik leta 1996, gostje pa Kamniški koledniki in igralka Jerca Mrzel. Leta 1997 je bilo vse v znamenju katoliškega tednika Ognjišče, urednik Franci Trstenjak je bil slavnostni govornik, Jure Sešek je skrbel za lepo besedo, za prijetne melodije pa Ivan Hudnik. Leto kasneje so obiskovalci lahko poslušali igralca Vojka Zidarja, ploskali pa ob melodijah New Swing kvarteta.

Mlada gledališka skupina, ustanovljena oktobra 1998 pod mentorstvom Brede Rovšek, je najprej uprizorila igro Lenča Flenča, kjer so nastopali Klemen Košir, Stanka Povše, Lucija Kumar, Mira Ciperle, Majda Bor, Luka Bonča in Nejc Smole. Za kulturni praznik leta 1999 so pod vodstvom iste mentorice Lucija Kumer, Klemen Košir, Stanka Povše, Maja Mohorič, Mira Ciperle in Majda Zor zaigrali igro Povodni mož z glasbo Janija Goloba. Obe predstavi sta bili v kulturnem domu. Leta 2000 so bili glavna znamenitost proslave kulturnega praznika, ki je bila spet v cerkvi, ansambel Čuki in pritrkovalci iz Števerjana. Slavnostni govornik je bil Andrej Glavan.

Novembra 2000 je društvo prevzela popolnoma nova ekipa. Na občnem zboru je bila zamenjana večina članov starega upravnega odbora, ki je bil na čelu dru-

štva kar deset let, in izvoljen nov: predsednik je postal Gašper Blažič, tajnik je bil Simon Ciperle, blagajničarka je ostala Marija Jenko, člani oziroma članice pa so postali Maja Mohorič, Tanja Tršan, Tina Tršan, Luka Bonča, Andrej Žagar in Franc Bonča iz starega odbora. Ta menjava je, kot vsaka, prinesla delu društva tudi nove vsebine.

Viri in literatura:

1. Spletna knjižnica D Lib Javna tribuna, glasilo občine Ljubljana Šiška, (dalje Javna Tribuna) maj 1990, št.299
2. Arhiv Republike Slovenije, društvena pravila, številke 4183, 5222 in 10062
3. Kronika gasilskega društva Smlednik, izjava Mari Oblak
4. Arhiv Zdravka Debeljaka
5. Podatki Klemena Koširja, Štefke Vrbek, Mari Jenko, Eda Žavbija, Milana Kosca, Metoda Ferbarja, Staneta Grajarja, Janeza Velikonje, Marije Žavbi, Zdravka Debeljaka, Franca Grabca, Janeza Koširja, Jožeta Slatnarja, Mance Zor
6. Arhiv občine Medvode
7. Arhiv Zdravka Debeljaka
8. Zgodovinski Arhiv Ljubljana, LJU 598, Kulturno umetniško društvo Smlednik,
9. Javna Tribuna 1973, št.4, Javna Tribuna 1974, št. 108/109, Javna Tribuna 1976, št 125, Javna Tribuna 1978, št. 162, Javna Tribuna 1980, št. 188, Javna Tribuna 1987, št. 281, Javna Tribuna 1988, št. 291, Javna Tribuna 1989, št 296
10. Arhiv Zdravka Debeljaka
11. Arhiv občine Medvode
12. Arhiv Kulturno umetniškega društva Smlednik

*O*d leta 2001 do leta 2004

Klemen Košir

Leto 2001 je bilo za novo vodstvo (predsednik Gašper Blažič, ostali člani upravnega odbora Simon Ciperle, Marija Jenko, Maja Mohorič, Tanja Tršan, Tina Tršan, Luka Bonča, Andrej Žagar in Franc Bonča) Kulturno umetniškega društva Smlednik pravi preskusni kamen. Čeprav so vajeti društva prevzeli šele novembra leta 2000, so morali takoj zavihati rokave. Najprej je del društva pod vodstvom Maje Mohorič pripravil miklavževanje v kulturnem domu, kjer je Miklavž otroke razveselil tudi z majhnimi darilci.

ČLANI KUD-A, KI SO NA VESELJE MNOGIH OTROK
DECEMBRA LETA 2000 PRIKLICALI MIKLAVŽA.

VIR: ARHIV MAJE NAGLIČ (R. MOHORIČ)

Naglo se je približeval tudi 8. februar, slovenski kulturni praznik. V Smledniku je bila navada, da je društvo takrat napelo vse sile in ob Prešernovem dnevu pripravilo prireditev na najvišji ravni in tej tradiciji se niso želeli izneveriti.

Prireditve so leta 2001 pripravili 11. februarja v župnijski cerkvi sv. Urha, za slavnostnega govornika pa povabili prof. dr. Janeza Juhanta, takratnega predavatelja filozofije na Teološki fakulteti v Ljubljani. Ob domačem pevskem zboru Sv. Urh je navzočim zapela še vokalna skupina Navdih iz Ljubljane, za konec je sledil še nastop skupine Gloria, znane po svojih duhovno-ritmičnih avtorskih skladbah, ki so se predvsem med mladino zelo »prijele«, kot radi rečemo.

Po uspešno zaključeni prireditvi se je upravni odbor društva začel ukvarjati predvsem z dvema težavama: prva je bila pomanjkanje sredstev, še večja težava pa je bila usoda kulturnega doma. Ta je bil namreč v denacionalizacijskem postopku vrnjen župniji, vendar je zanjo vzdrževanje stavbe predstavljalo prevelik strošek.

Ena prvih predstav pod novim vodstvom KUD-a je nosila naslov Kdo bo župan, režiral pa jo je mladi Nejc Smole. Takrat sta spontano hkrati začeli delovati kar dve gledališki skupini, ki sta nato našli svoj prostor pod soncem v okrilju Kulturno umetniškega društva Smlednik.

Tako je 26. januarja leta 2002 mlajša gledališka skupina pod vodstvom režiserja Nejca Smoleta na oder postavila veseloigro Županova Micka. V njej je naslovno vlogo odigrala Teja Debeljak, nastopili pa so še Luka Tršan, Matej Ulčar, Nejc Smole, Meta Zupančič, Matic Ribič in Nika Verlič. Zaradi dobrega odziva publike so 16. februarja predstavo ponovili, nato pa z njo gostovali še v Vodica (23. februar 2002) in v Gameljnah (25. marec 2002). (*podatki Nejca Smoleta*)

Leta 2002 je upravni odbor sklenil, da bo ob kulturnem prazniku posebej opozoril na pritrkavanje, posebno ritmično zvrst prazničnega zvonjenja, pri kateri pritrkovalci s kembljem udarjajo po zvonu in tako z več zvonovi ustvarjajo ubrano melodijo. To je namreč posebnost slovenske dežele (pritrkavanja v taki obliki drugod skoraj ne poznajo), najboljši pritrkovalci pa prihajajo prav iz naših krajev. Tako so ta del kulturne dediščine predstavili na prireditvi ob 8. februarju, ko so v goste povabili Franca Blejca, vodjo in mentorja pritrkovskega krožka slovenskih bogoslovcev, da je s svojo skupino iz Topol in s smleškimi pritrkovalci obiskovalcem predstavil to čudovito glasbeno zvrst. Slavnostni govornik tisto leto je bil Jože Klun iz Prešernove domače župnije, glasbeni gost pa Marjan Zgonc.

SMLEŠKI PRITRKOVALCI V KUPRESU V BOSNI, KO SO SREDNJEVROPSKE DRŽAVE
 PODARILE OSEM NOVIH ZVONOV ZA CERKEV, KI JE NADOMESTILA V VOJNI
 PORUŠENE CERKVE NA TISTEM OBMOČJU.

VIR: ARHIV FRANCETA BONČA

Kmalu zatem, natančneje 27. aprila, je tudi druga gledališka skupina, ki sta jo vodila Andrej Šifrer in Klemen Košir, pripravila premiero komedije Vinka Möderndorferja Štirje letni časi. Šlo je za »eno veselo poslansko komedijo – v dveh aktih z lahkotnim zapletom in brutalno izpeljavo,« kot so takrat zapisali na plakate. V predstavi so nastopili Klemen Košir, Lucija Kumer, Andrej Šifrer, Tjaž Jelovčan, Nejc Smole, Katarina Štivec, Boris Kožar in Slavko Jerič. Tudi ta predstava je doživela ponovitev, in sicer 11. maja, nato pa so sledila gostovanja v Železnikih, Vodicah, Cerkljah na Gorenjskem in v Žabnici. Kot zanimivost naj omenim, da je imelo takrat društvo na razpolago zares malo denarja, saj je bil na primer proračun predstave Štirje letni časi le 40.000 takratnih tolarjev (sedanjih 167 evrov).

PO PREMIERI KOMEDIJE ŠTIRJE LETNI ČASI.

VIR: ARHIV KLEMENA KOŠIRJA

Na fotografiji zadaj: Katarina Štilec, Klemen Košir, Simon Ciperle, Lucija Kumer, Nejc Smole, Luka Bonča, Tjaž Jelovčan, Tina Tršan, spredaj čepijo: Boris Kožar, Andrej Šifrer in Slavko Jerič.

Avtorica fotografije: Maja Naglič (r. Mohorič)

Po dolgih pogajanjih (pri katerih so pomagali tudi nekateri nekdanji člani upravnega odbora) je društvu uspelo razrešiti zagato s kulturnim domom in 22. maja leta 2002 so Rimskokatoliško župnijstvo Smlednik, Občina Medvode in KUD Smlednik podpisali desetletno pogodbo, s katero se je občina zavezala, da bo krila stroške objekta, ki bo dan v uporabo Kulturno umetniškemu društvu Smlednik.

V sodelovanju s Turistično-olepševalnim društvom Smlednik je skupina Nejca Smoleta izvedla še kratko predstavo Poslednja vojna njenega Veličanstva. Predstava je bila uprizorjena 25. junija 2002 na vrhu Starega gradu.

Miklavževanje za otroke je v teh letih postala že tradicija in leta 2002, ko so pripravo tega dogodka iz rok Maje Mohorič prevzeli Mira Ciperle, Silva Povše in Blaž Brešan, je Miklavž v kulturnem domu Smlednik med otroke razdelil že 150 daril. *(podatki Maje Naglič)*

»MIKLAVŽEVA« EKIPA IZ LETA 2002

VIR: ARHIV MAJE NAGLIČ

V naslednjih letih je Kulturno umetniško društvo še vedno pripravljalo tradicionalno prireditev ob slovenskem kulturnem prazniku, a je bila ta manj odmevna, saj so podobne prireditve začela organizirati tudi mnoga druga društva v občini in se je občinstvo porazdelilo. V letu 2003 je na tej prireditvi v Smledniku kot glasbeni gost nastopila skupina Slapovi.

Društvo se je sicer že v preteklih letih spomnilo na matere in ob materinskem dnevu v goste povabilo kakšno skupino od drugod, v letu 2003 so ob tej priložnosti z najmlajšimi igralci pripravili dve krajši igrici.

Leta 2003 se je pojavila potreba po prostoru, v katerem bi mladi lahko koristno preživljali svoj čas, zato je pod vodstvom idejnega vodje Tjaža Jelovčana začel nastajati projekt Mladinska soba. Ta bi osnovnošolcem in srednješolcem iz našega kraja dal prostor, kjer bi se lahko srečevali in igrali razne družabne igre. Tako »bi mladi iz okolice dobili svoje zbirno mesto in bi lahko bolj koristno preživljali svoj prosti čas, njihova srečanja v zimskem času ne bi bila obsojena na mrzle in temne ulice, njihovim staršem pa bi prihranili marsikatero skrb,« so takrat zapisali.

Projekt je lepo zaživel in mladi so si v zgornjem nadstropju lepo uredili sobo za druženje (v prostorih, kjer je bilo nekdanje stanovanje Francke Barbo, skrbnice kulturnega doma), prihodnje leto pa se je v zgornjem nadstropju kulturnega doma povsem uredila tudi kuhinja z vsemi potrebnimi pripomočki.

V letu 2003 je na občnem zboru prišlo tudi do dveh zamenjav v upravnem odboru društva, in sicer sta Tanjo Tršan in Majo Mohorič nadomestila Neje Smole in Klemen Košir, za gospodarja stavbe pa je bil imenovan Janez Debeljak. S pomočjo Občine Medvode so zamenjali vsa dotrajana okna z novimi (eno, manjše okno v spodnjem nadstropju pa je plačala Župnija Smlednik).

V tem letu so pevci in pevke MePZ Sv. Urh, ki so z mnogimi nastopi v svoji zgodovini pokazali, da petje jemljejo zelo resno, dobili z enotnimi oblekami svojo enotno modno podobo. Med dvanajstimi nastopi, ki so jih imeli v letu 2003, so zavzeto sodelovali tudi pri projektu naše sokrajanke Marjete Žebovec – Janez Jalen in pod vodstvom zborovodje Andreja Žagarja priredili tudi koncert ob prenovitvi orgel v Smledniku.

Miklavževanje je v tudi tem letu potekalo pod vodstvom Blaža Brešana, Mire Ciperle in Silve Povše.

Tudi v letu 2004 so pripravili prireditev ob 8. februarju, slavnostni govornik je bil dr. Jože Štupnikar, bolnišnični duhovnik, glasbeni gostje pa Oktet Gallus.

Gledališka skupina je leta 2004 sklenila, da je čas za postavitev bolj zahtevne predstave, zato so se zelo ambiciozno lotili projekta Celjski grofje (avtor: Bratko Krefť). Kostumsko bogata zgodovinska drama je bila res zahteven projekt, ki pa je pod režisersko taktirko Nejca Smoleta odlično uspel. Precej številčna zasedba (Nejc Smole, Andrej Šifrer, Nina Barle, Dominik Zupančič, Teja Debeljak, Luka Tršan, Blaž Brešan, Klemen Košir, Matej Ulčar, Tjaž Jelovčan, Matic Ribič, Jure Žvelc, Gašper Blažič in Andraž Strojan) se je v ključnih trenutkih predstave skorajda gnetla na odru kulturnega doma v Smledniku.

Premiera je bila 13. marca 2004, prva ponovitev pa že naslednji dan, nato pa so sledila gostovanja v Železnikih, Dobrovi, Vodicach in Adergasu.

FOTOGRAFIJA PO PREMIERI PREDSTAVE CELJSKI GROFJE

VIR: ARHIV KUD SMLEDNIK

V ozadju od leve proti desni: Jure Žvelc, Teja Debeljak, Tjaž Jelovčan, Matej Ulčar, Luka Tršan, Matic Ribič, Gašper Blažič, Andraž Strojan; spredaj: Blaž Brešan, Andrej Šifrer, Nejc Smole, Dominik Zupančič, Nina Barle in Klemen Košir.

d leta 2005 do leta 2010

Klemen Košir

V letu 2005 se je prireditev ob slovenskem prazniku iz cerkve vrnila nazaj v kulturni dom, kjer je bil slavnostni govornik Rafko Valenčič, gledališka skupina pa je pripravila zelo sodobno interpretacijo Prešernovega Uvoda v Krst pri Savici.

Mladinska gledališka sekcija se je opogumila in pripravila prvo celovečerno igro Luč božične noči. Ta je gledalce popeljala v čas, ko je Jakob Aljaž poslovenil vsem znano Sveto noč. Nastopali so: Aljaž Jeraj, Tilen Bonča, Miha Vovk, Nina Smole, Matej Osolnik, Katja in Tina Kozjek, Anja Novak, zborček: Katarina Žebovec, Katja in Nina Barle, Katarina Štilec, Blažka Bogataj in Sanja.

FOTOGRAFIJA S PREDSTAVE LUČ BOŽIČNE NOČI: ALJAŽ JERAJ KOT JAKOB ALJAŽ

AVTOR: SIMON CIPERLE

VIR: ARHIV BLAŽKE BOGATAJ

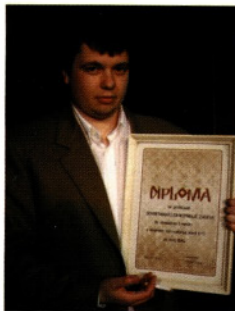
Občni zbor društva je bil leta 2005 spet bolj živahen, saj je bilo volilno leto, dotedanji predsednik Gašper Blažič pa je že prej naznanil, da se s tega položaja umika. Člani UO so za predsednika predlagali Franca Bonča in predlog je bil s 17 glasovi (od 21 navzočih) sprejet. Novi predsednik je povedal, da v društvu nima namena delati revolucije, se bo pa zavzel, da se uredijo osnovne stvari, kot so vodenje, obveščanje in dogovarjanje znotraj društva. Po njegovi oceni je prav zaradi slabe komunikacije v zadnjem letu društvo nekoliko zaspalo.

Ob tem so bili kot člani UO potrjeni še Marija Jenko, Simon Ciperle, Andrej Žagar, Blaž Brešan, Dominik Zupančič, Klemen Košir, Luka Bonča in Nejc Smole. Gospodar stavbe je uradno postal Luka Bonča, ki je pravzaprav to nalogo že nekaj časa opravljal.

Tega leta so v društvu uradno dodali še dve novi sekciji, in sicer mlade pritrkovalce, ki so do takrat že dve leti pridno vadili na miniaturnih zvonovih, ter mlajšo gledališko sekcijo, ki je tudi delovala že dlje časa, a je bila uradno do takrat združena s starejšo sekcijo. V njenem okviru so tudi v letu 2005 pripravili tradicionalno miklavževanje, za katerega so bili zaslužni Blaž Brešan, Mira Ciperle in Blažka Bogataj. V naslednjih letih sta svetega Miklavža v Smlednik vsakič znova povabila Blažka Bogataj in Blaž Brešan, ki sta z veliko zavzetostjo vsako leto razveseljevala tudi matere, saj sta tudi ob njihovem prazniku vedno pripravila zanimiv program.

Gledališki del KUD Smlednik se je leta 2006 lotil priprave nove igre. Tokrat so pripravili komedijo Branislava Nušića Sumljiva oseba, a so jo nekoliko posodobili in jo predstavili v čas starega samoupravnega socializma. Tudi to predstavo je režiral Nejc Smole, nastopili pa so Klemen Košir, Anja Iskra, Petra Jenko, Tjaž Jelovčan, Matej Ulčar, Matic Ribič, Nejc Smole, Luka Tršan, Gašper Blažič, Andraž Strojjan, Dominik Zupančič in Klemen Burnik.

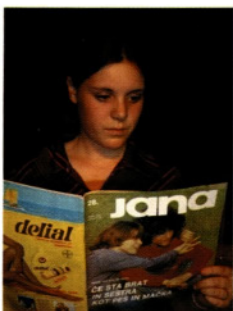
NASTOPAJOČI V PREDSTAVI SUMLJIVA OSEBA:

KLEMEN KOŠIR
KOT JOSIP KIMOVEC,
OKRAJNI NAČELNIK

ANJA ISKRA
KOT ANGELA KIMOVEC,
JOSIPOVA ŽENA

PETRA JENKO
KOT MARICA,
HČI JOSIPA IN ANGELE

TJAŽ JELOVČAN
KOT VENCELJ,
OKRAJNI SEKRETAR

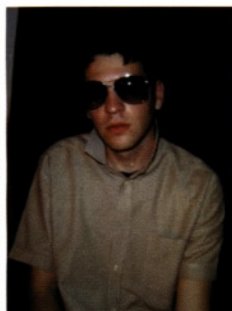
MATEJ ULČAR
KOT ŽINKO, SEKRETAR

MATIC RIBIČ
KOT VINKO, SEKRETAR

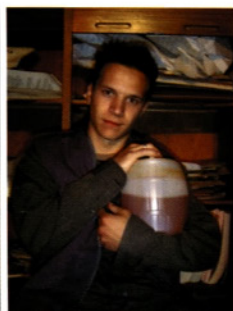
NEJC SMOLE
KOT ZDENKO,
PRAKTIKANT

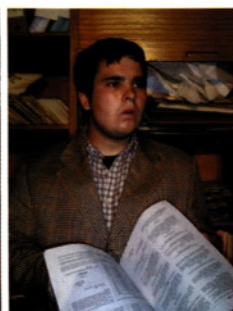
LUKA TRŠAN
KOT SILVO

GAŠPER BLAŽIČ
KOT RUDOLF VRABEC,
DETEKTIV INŠPEKTOR

ANDRAŽ STROJAN
KOT TOVARIŠ GUSTAV

DOMINIK ZUPANČIČ
KOT TOVARIŠ IZIDOR

KLEMEN BURNIK
KOT MILIČNIK JOŽE

V letu 2006 je bilo veliko storjenega tudi v samem kulturnem domu - zamenjala se je streha, zamenjane so bile okenske zavese v dvorani, kupljeno je bilo novo ozvočenje, zamenjali so se stoli v pevski sobi, dokončane so bile sanitarije in gledališka soba v istem nadstropju, kot je oder (do takrat so bili igralci med predstavo vedno pod odrom, v prostoru, ki so ga gledališčniki nekdam imenovali Stereo Micka, pozneje pa DJ Micka). *(podatki Luka Bonča)*

Mladinska sekcija se je v tem letu lotila zahtevne produkcije – Jalnovih Bobrov. Predstavo sta režirala Blažka Bogataj in Blaž Brešan, nastopili pa so Matej Osolnik, Tilen Bonča, Matej Žebovec, Matevž Ribič, Žiga Janhar, Matej Ulčar, Miha Vovk, Gašper Rozman, Nežka Bogataj, Katarina Žebovec in Jana Bogataj. S to predstavo se je pravzaprav poslovila ena generacija »mladincev«, nadomestila pa jih je mlajša. *(podatki Blažke Bogataj)*

PREDSTAVA BOBRI

AVTOR: MAJA NAGLIČ

VIR: ARHIV BLAŽKE BOGATAJ

Od leve proti desni: Matej Osolnik, Jana Bogataj, Gašper Rozman, Nežka Bogataj, Katarina Žebovec, Matej Žebovec, Miha Vovk, Matevž Ribič, Žiga Janhar, Matej Ulčar, Blažka Bogataj, Blaž Brešan, Tilen Bonča.

MePZ Sv. Urh je novembra 2006 pripravil odmeven koncert, na katerem so se predstavili skupaj z gostujočim zborom Lubnik. Oba zbora je v tistem času vodil isti zborovodja – Andrej Žagar.

V letu 2006 je projekt Mladinska soba že dodobra zaživel. Udeležba otrok je bila iz tedna v teden večja. Druženja so bila precej spontana, navadno so se igrali družabne igre, zelo prijetna popestritev njihovih druženj je bila tudi priprava prigrizkov – od palačink do sadnih kup, pa še kaj bi se našlo na meniju. Projekt, ki ga je sprva vodila Ana Jenko (zdaj poročena Jelovčan), se je nato v letu 2007 preimenoval v Sekcijo 55. Vodenje skupine je prevzela Marta Žebovec (zdaj poročena Lavrič), njihovo delovanje je postajalo vedno bolj organizirano in široko zastavljeno.

Redna srečanja, ki so se dogajala večinoma ob zaključkih tedna, so pripomogla k temu, da so mladi začeli izvajati vse več projektov, kot so družabni popoldnevi, filmski večeri, skupaj so si ogledali prenose večjih športnih tekmovanj, pri-

pravili Miklavžev ples, v velikonočnem času za najmlajše Velikonočno rajanje, aktivno so se vključevali tudi v druge dejavnosti kulturnega doma in lokalne skupnosti, kot na primer v skupne čistilne akcije.

V letu 2007 je zaživel tudi projekt ustvarjalnih delavnic za otroke, imenovan Circus Maximus, ki še vedno nekajkrat letno osnovnošolskim otrokom ponuja možnost kreativnega preživljanja prostega časa ob izdelovanju najrazličnejših izdelkov. (podatki Mateja Ulčarja)

USTVARJALNE DELAVNICE CIRCUS MAXIMUS ZA OTROKE (ORGANIZIRA SEKCIJA 55)

VIR: ARHIV SEKCIJE 55

Tega leta je v Smledniku potekala tudi prireditev Flancanje, ki je v naslednjih letih postala tradicionalna. V okviru Društva za ustno zgodovino, ki je v naslednjih letih pri tem projektu sodelovalo tudi s KUD Smlednik, so tako obudili del lokalne kulturne dediščine. V obdobju med obema vojnama so bile namreč na bregu Save pod Smlednikom gredice, imenovane flančniki. Tu so vaščani gojili sadike, ki so si jih nato po potrebi izmenjavali.

Leta 2007 je tako društvo kot kraj zaznamoval nelep dogodek. Društvo je namreč zastavilo zanimiv koncept praznovanja slovenskega kulturnega praznika, ki bi potekalo v viteški dvorani graščine Lazarinijevih v Valburgi. To bi bila tudi prva priložnost, da bi si vaščani lahko ogledali obnovljene čudovite baročne freske Evtachiusa Gabriela, a se žal to ni zgodilo. Le dan po tistem, ko so

prostovoljci KUD Smlednik v graščini čistili prostore, se je zgodila katastrofa. Graščina je ponoči zagorela in vaščani so le nemočno opazovali, kako so gasilci skušali rešiti, kar se je rešiti dalo. Rešili so graščino, žal pa ne tudi obnovljenih fresk. Izkazalo se je, da je šlo za podtaknjen požar, ki je naredil nepopravljivo škodo.

KUD Smlednik je tistega leta prireditev ob kulturnem prazniku nato pripravil na prostem na trgu sv. Urha. Društvo je ob tem utrpelo le manjšo škodo, saj je pogorelo nekaj stolov in zato je kulturni dom pozneje v tem letu dobil nove stole (kupila pa se je tudi nova oprema za krmiljenje reflektorjev v dvorani).

FOTOGRAFIJA OBNOVLJENIH FRESK V LAZARINIJEVI GRAŠČINI,
NASTALA DAN PREDEN SO BILE UNIČENE
AVTORICA FOTOGRAFIJE: KATARINA KOŠIR (R. ŠTILEC)

V istem letu je Smlednik sodeloval tudi na evropskem tekmovanju v urejenosti krajev Entente Florale in zaradi velike prizadevnosti TOD Smledink (takratni predsednik je bil Doran Konjar) in KS Smlednik (takratni predsednik je bil Zdravko Debeljak) je kraj osvojil kar drugo mesto. Kulturni dom Smlednik je v pripravah na to tekmovanje dobil novo fasado, ki je pripomogla tudi k temu, da je v istem letu na 11. prireditvi akcije Moja dežela, lepa in gostoljubna prejel priznanje za najbolj urejen javni objekt v občini Medvode.

KULTURNI DOM SMLEDNIK
AVTOR FOTOGRAFIJE: TJAŽ JELOVČAN

Novembra so na oder postavili tudi igrani literarni večer z naslovom Marljivo sem ga srkal kot čebela. Igralci so se vživeli v kožo nekaterih naših pesnikov in nastal je zanimiv splet slovenske »gostilniške poezije«, ki je hkrati zabavala in povedala tudi kakšno resnico. Projekt sta pripravila in izvedla Katarina Štilec in Klemen Košir, pesmi pa so interpretirali še Nejc Smole, Matej Ulčar, Tjaž Jelovčan in Gašper Blažič.

Prihodnjega leta je ob kulturnem prazniku Smlejcem zapel Škofjeloški oktet, spregovorila pa Berta Golob.

MePZ Sv. Urh. je 5. januarja leta 2008 skupaj z igralci KUD Smlednik s petjem in igro z naslovom Slovenski božič prikazal božično zgodbo od Marijinega in Jožefovega potovanja v Betlehem do Jezusovega rojstva.

Leta 2008 je bilo posebno leto tudi za MePZ SV. Urh. Dočakali so namreč enega od vrhuncev tega zbora – izšla je njihova plošča z naslovom Iz naših ust v Božja ušesa. Na plošči, ki so jo posneli v župnijski cerkvi v Smledniku, je kar 29 pesmi, ki so razvrščene v različne kategorije glede na čas cerkvenega leta.

PRVA PLOŠČA ME PZ SV. URH: IZ NAŠIH UST V BOŽJA UŠESA
 VIR: ARHIV KUD SMLEDNIK

Tudi v letu 2008 je nastal literarni večer, tokrat z naslovom Pet obrazov Gregorja Strniše, na katerem so tega priznanega avtorja predstavili skozi pet različnih oblik njegovega delovanja. Nastopili so Katja Barle, Nina Barle, Tilen Bonča, Tjaž Jelovčan, Klemen Košir, Robert Malovrh, Matic Ribič, Tevž Sitar, Nejc Smole, Katarina Štilec in Matej Ulčar. V tem letu je dvorana kulturnega doma dobila nova vrata, zamenjala pa se je tudi že precej dotrajana peč v domu.

Leto 2009 je bilo za člane KUD Smlednik znova volilno, a kakšnih večjih presretov ni bilo. Za predsednika društva je bil ponovno potrjen Franc Bonča, člani UO pa Nejc Smole, Klemen Košir, Luka Bonča, Matej Ulčar, Blaž Brešan, Marija Jenko, Gašper Rozman in Tjaž Jelovčan. Slednji je postal tudi novi tajnik društva.

Leta 2009 je društvo doseglo nov mejnik – našlo je še eno okno v svet - med-mrežje! Svoje delo je predstavilo tudi na spletu, saj je vzpostavilo spletno stran www.kud-smlednik.si (ki jo je sedaj že nadomestil skupni portal več organizacij v Smledniku: www.smlednik.si).

PRVA POSTAVITEV SPLETNE STRANI WWW.KUD-SMLEDNIK.SI

Leto 2009 je bilo prelomno tudi za Mladinsko gledališko skupino KUD Smlednik, saj so se lotili priredbe Pike Nogavičke, znane otroške junakinje Astrid Lindgren. Predstava, ki sta jo po odlični priredbi Andreja Rozmana – Roze režirala Blaž Brešan in Blažka Bogataj, je med gledalci požela silovito navdušenje, posebnega aplavza je bila deležna Mina Dežman, ki je odigrala naslovno junakinjo. Ob njej so v predstavi zaigrali še Urban Pipan, Agata Malovrh, Žiga Jeraj, Špela Zajc, Urban Janhar, Veronika Kumer, Katja Hočevar, Nejc Hočevar, Valerija Žebovec, Jan Irt, Manca Malovrh, Maruša Jerše in Blaž Kumer.

PREDSTAVA PIKA NOGAVIČKA (V NASLOVNI VLOGI MINA DEŽMAN)

VIR: ARHIV KUD SMLEDNIK

Predstava pa ni bila deležna le pohval v domačem kraju, pač pa je bila sprejeta na Lunin festival in jo je bilo mogoče videti poleti na prostem v parku Tivoli, kar je za skupino in društvo gotovo veliko priznanje.

Predstavo so ponovili v OŠ Simona Jenka v Smledniku, dvakrat v KUD Medvode, v Slovenskih Konjicah ter v okviru abonmaja Otehajček v KUD Pirniče, ob tem pa so se odzvali še vabilu organizatorjev Luninega festivala in odšli še na festival Luna gre na morje v Koper.

PREDSTAVA KUD SMLEDNIK PIKA NOGAVIČKA NA GOSTOVANJU V KOPRU

VIR: ARHIV BLAŽKE BOGATAJ

Zadnja vrsta Nežka Bogataj, Veronika Kumer, Maruša Jerše, Žiga Jeraj, Luka Bonča, Urban Janhar; srednja vrsta Katja Hočevar, Špela Zajc, Agata Malovrh, Manca Malovrh, Valerija Žebovec, Urban Pipan, Blaž Kumer; spredaj Blaž Brešan, Blažka Bogataj, Nejc Hočevar in Mina Dežman

Leta 2009 je društvo v skladu s trenutno veljavno zakonodajo tudi spremenilo statut, ki ga je 27. marca potrdila tudi upravna enota Ljubljana. (Odločbo je društvo prejelo 14. januarja 2010).

Številka: 215-856/2009-5 (1311202)

Datum: 14. 1. 2010

u. p.: MNZ-UE0144-P2

Upravna enota Ljubljana na osnovi 17. člena Zakona o društvih (Uradni list RS, št. 61/06 in 58/09), na zahtevo Kulturno umetniškega društva Smlednik, s sedežem na naslovu Smlednik 55, Smlednik v zadevi registracije spremembe temeljnega akta, izdaja naslednjo

ODLOČBO

1. V register društev pri Upravni enoti Ljubljana, se pri društvu z imenom Kulturno umetniško društvo Smlednik, s sedežem in naslovom Medvode, Smlednik, Smlednik 055 in matično številko 5207703000, vpiše sprememba temeljnega akta.
2. Pritožba zoper odločbo ne zadrži vpisa spremembe v register društev.
3. Stroški v postopku niso nastali.

O b r a z l o ž i t e v:

Upravna enota Ljubljana je 17. 7. 2009 prejela zahtevo za registracijo spremembe temeljnega akta Kulturno umetniškega društva Smlednik. Zahtevo je v imenu društva podal delovni predsednik zbora članov, kjer so bile obravnavane in sprejete spremembe temeljnega akta, Nejc Smole. K vlogi je priložil zapisnik občnega zbora z dne 26. 3. 2009, seznam prisotnih in čistopis temeljnega akta.

Na podlagi določb temeljnega akta društva je zakoniti zastopnik društva upravičena oseba za zastopanje interesov članov in s tem upravičena oseba za podajo zahteve za registracijo spremembe temeljnega akta društva. Zaradi navedenega je bil zastopnik pozvan, da odpravi formalno pomanjkljivost vloge oziroma vlogo dopolni s pooblastilom Nejcju Smoletu, da v njegovem imenu uredi zahtevano spremembo pri registrskem organu. Dne 13. 1. 2010 je registrski organ prejel zahtevano pooblastilo.

Pri ponovnem pregledu celotne dokumentacije je bilo ugotovljeno, da je predsednik društva za 26. 3. 2009 sklical redni občni zbor, ki je bil zaradi nesklepčnosti navzočih prestavljen za 15 minut, ko je bil izpolnjen pogoj za veljavno zborovanje in glasovanje, ki ga z navzočnostjo najmanj 10. članov določa temeljni akt. Navzoči na zboru so obravnavali in sprejeli spremembe temeljnega akta društva. Spremembe se nanašajo na ukinitve disciplinske komisije, dolžina mandata funkcionarjev je določena z dobo 4. let, skrajšan je rok izdaje vabil na zasedanja organov društva, natančneje so definirane sekcije društva in izvolitev predstavnikov upravnega odbora ter določen novi

prevzemnik premoženja v primeru prenehanja delovanja društva. Sprejete spremembe so skladne z določili Zakona o društvih. Pravilen poteg zborovanja in veljavno sprejete sklepe zbora so s podpisi potrdili člani delovnega predsedstva zbora.

Ker so k vlogi na podlagi 20. člena ZDru-1 priložene vse zahtevane listine za registracijo spremembe temeljnega akta in ker so sprejete spremembe skladne z določili ZDru-1, so s tem izpolnjeni vsi pogoji za registracijo navedene spremembe. Zato je bilo na osnovi 1. odstavka 19. člena ZDru-1 potrebno odločiti, kot izhaja iz izreka prve točke te odločbe.

ZDru-1 v 5. odstavku 19. člena določa, da pritožba zoper odločbo o registraciji društva ne zadrži vpisa v register društev. Na podlagi 22. člena Zakona o društvih se za registracijo sprememb v društvu smiselno uporabljajo tudi določbe 18. in 19. člena tega zakona. Na podlagi navedenega odločba o registraciji spremembe temeljnega akta ne zadrži vpisa v register društev, kar je razvidno iz 2. točke izreka te odločbe.

Zakon o splošnem upravnem postopku (Uradni list RS, št. 24/06 – upb, 126/07 in 65/08) v prvem odstavku 113. člena določa, da stroški, ki nastanejo organu ali stranki med postopkom ali zaradi postopka (potni stroški uradnih oseb, izdatki za priče, izvedence, tolmače, ogled, pravno zastopanje, oglase, prihod, izgubo dohodka, strokovno pomoč, odškodnina za škodo, ki nastane pri ogledu inp.), gredo v breme tistega, na katerega zahtevo se je postopek začel. Postopek za registracijo spremembe temeljnega akta Kulturno umetniškega društva Smlednik se je začel na zahtevo stranke, stroški v postopku pa tako za stranko kot za organ niso nastali. Zato je glede stroškov potrebno odločiti tako, kot izhaja iz 3. točke izreka te odločbe.

POUK O PRAVNEM SREDSTVU:

Zoper to odločbo je dovoljena pritožba na Ministrstvo za notranje zadeve Republike Slovenije, Ljubljana, Štefanova 2. Pritožba se vloži v roku 15 (petnajst) dni od dneva vročitve odločbe in se izroči naravnost ali pa pošlje po pošti na Upravno enoto Ljubljana, Sektor za upravne notranje zadeve, Oddelek za javni red, Tobačna ulica 5, Ljubljana. Na navedenem naslovu se lahko poda pritožba tudi ustno na zapisnik. Taksa po tarifni številki 2 Zakona o upravnih taksah (Uradni list RS, št. 42/2007-upb, 126/07) v znesku 14,18 EUR se plača na podračun enotnega zakladniškega računa Upravne enote Ljubljana, št. 01100-8450001482, sklicna številka 00 240300-200.

Upravna taksa po tarifni številki 1 in 15.2 Zakona o upravnih taksah v skupnem znesku 17,73 € je plačana.

Postopek vodila: *K.P.*
Klavdija Steržaj Peceli
VIŠJA REFERENTKA III

[Handwritten signature]
Mag. Bojan Ačh
VODJA SEKTORJA

Vročiti:

- Kulturno umetniško društvo Smlednik, Smlednik 55, 1216 Smlednik - osebno
- AJPES, INFO.LJ@ajpes.si – po e pošti

Priloga:

1. overjen izvod čistopisa temeljnega akta

V letu 2009 so se dela na kulturnem domu nadaljevala. Povečana je bila odprtina nad odrom, ki služi za dvig kulis na podstrešje, položene so bile ploščice pri vhodih, zamenjala so se vrata kurilnice, kupljena je bila video kamera. *(podatki Luka Bonča)*

Sekcija 55 je tudi v tem letu delovala s polno paro. Voditeljsko štafetno palico sta medtem prevzela Matej Osolnik in Matej Ulčar, ustaljeni mladinski dejavnosti sta dodala še tematske okrogle mize in potopisna predavanja. Otroci so ustvarjalne delavnice – Circus Maximus v teh nekaj letih sprejeli kot nekaj nepogrešljivega, s tem pa je nastala tudi obveza po vedno novi organizaciji svežih delavnic. Tradicionalen je postal tudi jesenski motivacijski vikend, na katerem člani Sekcije 55 vsako leto pripravijo načrte za prihajajoče leto in naberejo energijo za dokončanje tekočih projektov.

ČLANI SEKCIJE 55 NA DRUŽABNEM VIKENDU V BOHINJU

VIR: ARHIV SEKCIJE 55

Krajani smo se že kar navadili tudi njihovega predprazničnega sejma, saj pred božičem na ogled (in v odkup) ponudijo vrsto izdelkov, ki jih sami ustvarijo. V letu 2010 so vložili mnogo truda v popolno obnovo mladinske sobe, saj je bilo treba dotrajano pohištvo zamenjati, soba pa je dobila tudi bolj mladosten videz. (podatki Mateja Ulčarja)

SEKCIJA 55 NA VIKENDU Z GLAVO NA ZABAVO IN V NARAVO

VIR: ARHIV SEKCIJE 55

Gledališka skupina pod vodstvom Nejca Smoleta je 7. marca 2009 premierno uprizorilo komedijo Toneta Partljica Slikar na vasi. Predstavo so skušali čim bolj prilagoditi domačemu kraju, kar jim je odlično uspelo in po premieri so doma še štirikrat napolnili dvorano. Odpravili so se tudi na gostovanja in tako se je nabralo kar 12 izvedb te zelo uspešne komedije. V predstavi so zaigrali Gašper Blažič, Nejc Smole, Klemen Košir, Tjaž Jelovčan, Matic Ribič, Matej Žebovec, Matej Ulčar, Mojca Magdalenič in Špela Kosec.

SLIKAR NA VASI

VIR: ARHIV KUD SMLEDNIK

Od leve proti desni stojijo: Matej Žebovec, Tjaž Jelovčan, Klemen Košir, Matej Ulčar; sedijo: Tanja Magdalenič, Matic Ribič, Mojca Magdalenič, Špela Kosec, Nejc Smole, Matevž Ribič, Gašper Blažič.

Drugega maja 2009 je Mešani pevski zbor sv. Urh Smlednik pripravil slovesno kulturno prireditev ob peti obletnici vstopa Slovenije v Evropsko unijo. Ob domačem pevskem zboru je nastopil še gostujoči Lovski pevski zbor iz Medvod, na posebnosti slovenske zgodovine pa je opozoril slavnostni govornik in častni gost evropski poslanec Lojze Peterle.

SLAVNOSTNA PRIREDITEV OB 5. OBLETNICI VSTOPA
SLOVENIJE V EVROPSKO UNIJO, 2. MAJ 2009
VIR: ARHIV KUD SMLEDNIK

Na fotografiji: Od leve proti desni v zadnji vrsti: Robert Malovrh, Luka Bonča, Primož Stare, Tilen Bonča, Matej Ulčar, Blaž Brešan; v sprednji vrsti: Tanja Tršan, Tina Žagar (r. Tršan), Vida Bonča, Maja Simončič, Barbara Bonča (r. Miklavčič), Katja Stare (r. Barle), Katarina Žbovec, Andrej Žagar (zborovodja), Lucija Porovne (r. Šket), Katarina Košir (r. Štilec), Blažka Brešan, Mira Fon (r. Ciperle) in Irena Dobnikar (r. Bonča).

Marca leta 2010 se je mlajša gledališka skupina lotila novega velikega podviga – na oder so postavili predstavo Martin Krpan. Krpan in Brdavs sta se tako na smledniškem odru prvič spopadla 26. marca, že naslednji dan pa sta dvoboj ponovila, podobno pa je sledilo tudi 8. maja. Znano povest Frana Levstika je v verze odlično prelila Jana Kolarič, za ostalo je poskrbela številna skupina KUD Smlednik: predstavo sta režirala Blažka Bogataj in Blaž Brešan, odigrali pa so jo Žiga Jeraj, Mina Dežman, Urban Pipan, Katja Hočevar, Valerija Žebovec, Veronika Kumer, Špela Zajc, Nejc Hočevar, Lovro Bogataj, Agata Malovrh, Blaž Kumer, Manca Malovrh, Jan Irt, Maruša Jerše in Urban Janhar.

PREMIERA PREDSTAVE MARTIN KRPAN

AVTOR FOTOGRAFIJE: IZTOK PIPAN

VIR: ARHIV BLAŽKE BOGATAJ

Od leve proti desni so Urban Janhar, Jan Irt, Blaž Kumer, Lovro Bogataj, Nejc Hočevar, Valerija Žebovec (se je skoraj ne vidi), Veronika Kumer, Urban Pipan, Katja Hočevar, Žiga Jeraj, Maruša Jerše, Špela Zajc, Manca Malovrh, Agata Malovrh in spredaj Mina Dežman.

Podobno kot Pika Nogavička se je tudi Martin Krpan z Luno odpravil na morje:

GLEDALIŠČNIKI KUD SMLEDNIK S PREDSTAVO MARTIN KRPAN V KOPRU
VIR: ARHIV BLAŽKE BOGATAJ

Na fotografiji: Žiga Jeraj, Mina Dežman, Urban Pipan, Urban Janhar, Špela Zajc, Maruša Jerše, Agata Malovrh, Manca Malovrh, Blaž Brešan, avtorica fotografije: Blažka Bogataj

V maju je Mladinska gledališka skupina v sodelovanju z Osnovno šolo Simona Jenka Smlednik pripravila všečen muzikal Zgodovina Glasbe. Muzikal sta režirala Blaž Brešan in Blažka Bogataj, besedilo in glasbene priredbe so delo Gregorja Semeta, nastopili pa so Mina Dežman, Agata Malovrh in Ana Potočnik ter šolski bend Druga liga (že omenjeni trije ter še Matevž Fabjančič, Dominik Grajzar, David Grajzar, Nal Lukšič, Blaž Ločniškar in Katja Hočevar). *(podatki Blažke Bogataj)*

Junija je gledališka skupina pod vodstvom Nejca Smoleta na Trgu sv. Urha pred kulturnim domom Smlednik pripravila sproščen literarni večer. Na njem so skupaj z vaščani ob kozarcu vina in domačem siru ter ob prebiranju ljubezenske poezije ugotavljali, da se že vse od antike zaljubljeni sprašujejo in filozofi razmišljajo o povsem enakih vprašanjih o ljubezni, kot se vsi mi še danes.

MUZIKAL ZGODOVINA GLASBE

AVTOR FOTOGRAFIJE: BLAŽ BREŠAN

Na fotografiji: Agata Malovrh, Mina Dežman in Ana Potočnik, zadaj Blaž Ločniškar, Dominik Grajzar in Nal Lukšič

Septembra je sledil še en literarni večer, tokrat posvečen Slovenski Istri, njemu kulturnemu bogastvu in pesniku Ivanu Novaku, ki se je udeležil tega dogodka. Prireditev je povezovala Nevenka Bogataj, navzoče pa je v smleški praznični noši pozdravil Metod Ferbar.

Starejša gledališka skupina se je nato lotila izredno zahtevnega projekta in v režiji Nejca Smoleta pripravila svojo interpretacijo Plešaste pevke. Posebno gledališko izkušnjo je bilo moč doživeti 18. in 19. decembra 2010. Nastopali so Matej Ulčar, Špela Kosec, Matej Žebovec, Mojca Magdalenič, Matej Osolnik, Jure Galičič, Gašper Blažič in Nejc Smole.

V letu 2010 so bili v kulturnem domu zamenjani radiatorji, saniralo se je dimnik, uredila se je lučkarska in pritrkovalska soba, kupljen pa je bil tudi projektor. (podatki Luka Bonča)

PO PREMIERI PLEŠASTE PEVKE

AVTOR FOTOGRAFIJE: IZTOK PIPAN

VIR: ARHIV MATEJA ULČARJA

Na fotografiji zadaj: Mojca Magdalenič, Matej Žebovec, Matej Ulčar, Špela Kosec, Jure Galičič, Matej Osolnik, Gašper Blažič in spredaj Nejc Smole.

Mnoge prireditve KUD Smlednik so se v vseh teh letih že zasidrle v srca ljudi. Mnogi si sploh ne znamo več predstavljati leta, v katerem v KUD Smlednik ne bi pripravili igre ob materinskem dnevu, miklavževanja, ko otroci od navdušenja nad darili in Miklavžem ter od strahu pred parkeljmi kar vriskajo, prireditve ob 8. februarju ali pa božičnega koncerta MePZ Sv. Urh.

Želimo si, da bi tako ostalo tudi v prihodnje – naj nastajajo nove predstave, novi koncerti in naj bo Kulturno umetniško društvo Smlednik prostor, kjer krajani lahko sprostijo svojo ustvarjalno moč in domišljijo, hkrati pa naj bo to kraj, kjer se tkejo nove medsebojne vezi, s pomočjo katerih znanci postajamo prijatelji.

Viri in literatura:

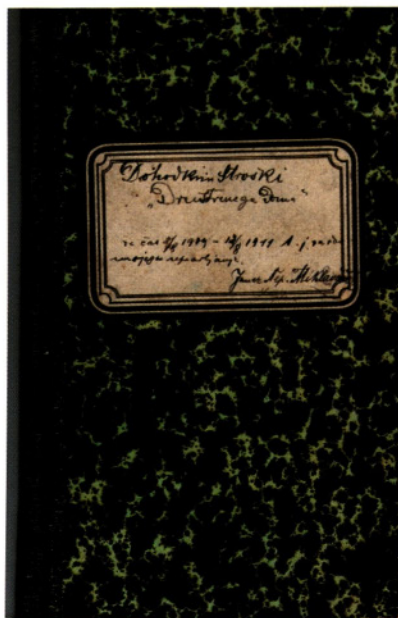
1. Arhiv Kulturno umetniškega društva Smlednik
2. Arhiv Simona Ciperleta, Tjaža Jelovčana, Klemena Koširja
3. Podatki Luka Bonča, Blažke Bogataj, Blaža Brešana, Mateja Ulčarja, Maje Naglič, Nejca Smoleta
4. Arhiv občine Medvode

Gradnja društvenega doma v Smledniku v letih 1909-1911

Nejc Smole

Namen pričujočega članka je predvsem osvetliti potek zidave društvenega doma v Smledniku, ki v letošnjem letu praznuje 100 let.

Podlaga za članek je najdena knjižica v arhivu župnije Smlednik, ki jo je po vsej verjetnosti spisal tedanji župnik Mihael Barbo, ki je bil rojen v Mirni Peči na Dolenjskem. V Smledniku je služboval od velikega travna leta 1905 do velikega srpana 1913. Društveni dom ni bil edini projekt, s katerim je močno zaznamoval kraj in okolico. V času njegovega službovanja so farani tudi nadzidali zvonik stare smledniške cerkve (ob zidavi nove cerkve so ohranili stari zvonik, saj so kmalu po začetku gradnje ugotovili, da bo sredstev odločno premalo za dokončanje tako cerkvene ladje kot zvonika).

NASLOVNA STRAN KNJIŽICE
Z DOHODKI IN STROŠKI OB
GRADNJI DRUŠTVENEGA DOMA

VIR: ARHIV ŽUPNIJE SMLEDNIK

Kulturna dejavnost v Smledniku ima precej starejše korenine kot sto let, vendar so v večini primerov petje negovali in vzpodbujali predvsem v okviru cerkvenega pevskega zbora ter ljudskega petja pri liturgiji; ljudsko gledališče pa si je zavetje poiskalo na različnih skednjih in dvoriščih v vasi.

Na prelomu stoletja je tudi v Smlejcih dozorela želja, da sezidajo društveni dom, ki bo nudil prostore različnim skupinam in tako postal osrednji prostor srečevanja krajanov.

Leta 1909 so krajanji začeli s prvimi akcijami za izbiro prostora in možni velikosti društvenega doma. Župnik je vestno beležil vse dohodke in odhodke pri zidavi doma. To je zanimivo predvsem zato, ker nam daje slutiti, kako je bila družba tedaj organizirana in kdo so bili tisti akterji, ki so bili bodisi dovolj premožni bodisi dovolj prepričljivi, da so lahko darovali ali zbirali sredstva za gradnjo doma. Ugotovimo lahko, da je sicer velik projekt, ki je zahteval precej sredstev, pustil v skupnosti močan pečat, saj je šlo za skupno akcijo vseh prebivalcev.

Sredstva so zbirali ob vseh mogočih priložnostih in na različne načine. Tako so bile med prvimi in večjimi darovalci dekleta iz Marijine kongregacije, ki so nabrale več kot 220 tedanjih kron, ob koncu gradnje pa so s ponovno akcijo nabrale še 235 kron in 66 krajcarjev. Da so bile resnično vnete za zbiranje sredstev, priča tudi podatek, da so organizirale veselico, katere čisti izkupiček 33 kron so namenile zidavi.

Darovalci nikakor niso bili omejeni samo na Smlednik. Zavedati se je treba, da je takratna župnija (društveni dom je, roko na srce, gradila predvsem župnijska skupnost) obsegala precej večji teritorij kot danes, med drugim tudi celotno območje Pirnič in Trboj. Tako je Kati Šubic iz Zgornjih Pirnič z izjemno uspešno akcijo nabrala 124 kron in 60 krajcarjev, Neža Petač 70 kron. Med največjimi darovalci omenimo še Francko Bugar iz Hraš, ki je naprosila 90 kron in 60 krajcarjev. Gospodarji večjih kmetij so pri zidavi pomagali z različnimi prevozi mivke in peska ter darovali les za odre in leseno konstrukcijo. Med darovalci je bil tudi Vinko Krek, Smlejec, ki je takrat služboval kot učitelj v Trbojeh, sicer pa je poznan predvsem kot skladatelj, katerega avtorska dela se neposredno dotikajo tudi Smlednika. Večkrat se med omenjenimi pojavlja tudi Franc Miklavčič, konzularni tajnik v Novi Zelandiji. In da je zasedba res mednarodna, poskrbi tudi Miss Loni iz mesta St. Paul, ki je za zidavo poslala 25 kron. Gradnja društvenega doma je očitno zavzemala precej pomembno mesto v skupnosti, saj dobra dela niso izostala niti med večeri, ko so se zabavali v gostilni. Tako je družba na Merjaščevi svatbi za gradnjo doma darovala 10 kron. Na drugi strani je Matevž Jenko ob krstu male Pepce Oblak namesto nakupa darila rajši daroval pet kron. Tudi župnik se je izkazal in poleg denarja daroval tudi »penzeljne« (čopiče) za barvanje stolov. Na koncu zidave se je velikodušno odzvala tudi Občina Smlednik, ki je prispevala 454 kron in 18 krajcarjev.

A vsi ti darovi niso zadoščali niti za polovico vsote, ki je bila potrebna za dokon-

čanje gradnje. Tako je župnik zaskrbljeno ugotavljal, da gradnje ne bo mogoče dokončati, če temeljito ne prevetrijó tudi krajevne hranilnice in posojilnice. Ta je imela v Smledniku dolgo tradicijo, saj jo omenjajo že skoraj sto let pred zidavo društvenega doma, ko so zidali novo smledniško cerkev.

Iz rezerv hranilnice so prispevali okoli 6.000 kron, kar je zadoščalo za pokritje vseh stroškov, ki so na koncu znašali 11.393 kron in 93 krajcarjev.

		K	l	
1911	14/2	Spojnice v. Ml. vode	197	1226
"	"	Splošje za 14.10.11	6	596
"	"	žebci in pazno	1 52	132
"	14/2	lestve	4 60	1197
"	24/2	kijake	3 30	259
"	2/8	Cement (v. c. 12)	2 25	520
"	3/8	Lombardo, zadeli	19	913
"	"	(v. t. 12. 10. 11)		94
"	"	fantur na delo kot obara	8	1497
"	4/8	Cement 2. vrste	4	1338
"	"	(Kard. ven)		22
NB!				462
Lombardo ni bil dobiti 10. 11.				57
Muzus 27/2 Kron. mislin				371
ker da se dal 75 Kron. ker				823
nisem imel ves denarje, ker				10
bi misl. se dobiti 12. 11.				229
				69
				605
				13
				485
				46
				160
				334
				78
				225
				57
				77.393
				93

GRADNJA DOMA JE STALA 11.393 KRON IN 93 KRAJCARJEV

VIR: ARHIV ŽUPNIJE SMLEDNIK

Omenimo simpatičen zadnji zapis župnika, v katerem ugotavlja, da se ne spomni, ali je enemu od obrtnikov plačal 15 kron in da je možno, da ostaja dolg v višini 12 kron.

Med izdatki ob gradnji društvenega doma se velja ustaviti pri tistih največjih in tistih, ki so posebej zanimivi, saj je župnik vestno beležil vsak še tako majhen izdatek. Dobrih devet kron in pol so plačali za objavo razpisa za zidavo društvenega doma, ki je bil objavljen v tedniku Domoljub. Za izvajalca gradnje je bil izbran obrtnik Vehovar, katerega plačilo obsega tudi največji delež. Precej kron je terjal tudi nakup peska, opeke in cementa. Seveda ne manjka zanimivih podrobnosti. Tako je župnik 19. kimavca leta 1910 izplačal slabih deset kron

za plačo podajalcu opeke. Pri gradnji so očitno precej pomagali tudi otroci, saj župnik že naslednji dan plača štiri krone in 70 krajcarjev za prehrano otrok. Iz zapiskov je razvidno, da so gostinske usluge delavcem in otrokom nudili v gostilni pri Župeljnu. Konec meseca vinotoka leta 1910 je bila stavba društvenega doma že pod streho, strešno opeko so nabavili pri Merjaščevih in za to odšteli 320 kron in 24 krajcarjev.

Zgodaj spomladi naslednjega leta so naročili in vgradili še moderne kulise »Dusseldorf«, ki so skupaj veljale 934 kron. Nakupili so še luči, ki so bile potrebne za razsvetljavo, stole, škripce, vrvi in lestve, tako da je bil društveni dom jeseni leta 1911 pripravljen za sprejem prvih obiskovalcev.

Razmeroma kratek čas gradnje doma - od izkopa temeljev do montiranja kulis je minilo le dobro leto in pol - in veliko število krajanov, ki so sodelovali pri projektu, daje občutek, da je šlo res za projekt celotnega kraja. Pri zbiranju sredstev so se obračali na vse strani in z veliko vztrajnosti ter vere tudi uspeli. Pri zidavi so izbranim obrtnikom vedno pomagali domačini in skupaj so dogradili društveni dom, ki še danes, sto let po tem, ponosno dokazuje, kaj zmore smleška zavzetost in dobra volja. In to nam je še danes lahko za zgled in v posnemanje.

Vinko Krek (1874 - 1914)

Matej Ulčar

VINKO KREK

VIR: PORTRETI SKLADATELJEV SAŠE ŠANTLA,
MIHEVC MARIJA, ZALOŽBA DIDAKTA, RADOVLJICA, 2005

Vinko Krek, učitelj in skladatelj, je bil rojen 20. januarja 1874 v Smledniku. Njegov oče Martin Krek (1834-1888), rojen v Selci pri Železnikih, je bil kar 32 let učitelj v Smledniku, mati Katarina Šetina je bila rojena v Zbiljah (1834-1898). Med sedmerico otrok se je Vinko rodil tretji po vrsti. Bratranec Vinka Kreka po očetovem bratu Valentinu (1837-1875) je bil Janez Evangelist Krek¹ (vir 2).

O Vinku Kreku, učitelju in skladatelju, največ izvemo iz pisma trbojskega župnika Ivana Cudermana smleškemu župniku iz leta 1930 (Trboje, 16. marec 1930). Ta ga je poprosil za preverbo rojstnih datumov Vinka Kreka in njegove sestre Terezije. Iz pisma izvemo, da je bil Vinko Krek rojen v Smledniku 20. januarja 1874 in krščen naslednjega dne, sestra Terezija pa se je rodila leto kasneje. Kot navaja župnik Cuderman, je bil Vinkov oče, Martin Krek, učitelj v Smledniku, in brat očeta Evangelista (op.a. Janez Evangelist Krek). Pri tridesetih letih (10. februarja 1904) se je Vinko poročil z mnogo starejšo Franco Keršičevo (rojena 1857), posestnico iz Trboj (Trboje 79). Le dobri dve leti pozneje mu je žena Franca umrla (2. novembra 1906), njun kratek zakon pa se je končal brez otrok. Po ženi je podedoval, kot je v pismu navedeno, »njeno lepo posest: dvojno zemljo z gostilno«. Julija 1914 je bil mobiliziran in poslan na rusko fronto, kjer je bil kmalu pogrešan. Njegovi sovojaki so vedeli povedati, da je bil 26. avgusta težko ranjen v boju pri Grodeku na Poljskem, kasneje pa je bržkone zgorel v leseni baraki, ki so jo Rusi zažgali. Deželno sodišče ga je 7.

¹. Janez Evangelist Krek (1865-1917), duhovnik, politik, pisatelj. Pobudnik zadržnega in delavskega gibanja, mnogih organizacij in društev, zagovornik širokega ljudskega izobraževanja, državni in deželni poslanec (vir 1).

januarja 1920 razglasilo za mrtvega. Pred odhodom na fronto je svojo posest zapustil sestri Tereziji, ki jo je sicer s svojo plačo preživel sedem let. Kljub temu je Terezija po bratovem odhodu preživljala težke čase. V pismu kranjskemu deželnemu odboru v Ljubljani je tako prosila, naj »blagovoli milostno odrediti, da bi dobivala njegovo celo plačo, saj s polovično, odkar je bil brat vpoklican k vojakom in odšel na bojišče, ne more shajati« (vir 3). Edino spominsko znamenje Vinku Kreku se nahaja v Trbojah, na spominski plošči žrtvam prve svetovne vojne, na cerkvi.

Kot učitelj je Vinko Krek služboval dve leti v Vačah, eno leto v Pečah, dve leti v Podragi pri Vipavi, dve leti je bil voditelj na Ciril-Methodovi šoli v Trstu, od oktobra 1901 do mobilizacije 1914 pa je učiteljeval v Trbojah in bil tamkaj tudi šolski voditelj. Del zapuščine njegovega učiteljskega poklica so navodila za učitelje, strnjena v nekaj poglavjih in napisana v zvezek. Prav gotovo bi v njih tudi današnji pedagogi lahko našli marsikaj poučnega o svojem poklicu, saj Krek z njimi podaja smernice, ki bi morale biti vodilo slehernemu učitelju. V enem izmed teh poglavij navaja šolske postavbe za učitelja. Gre za 13 postav, napisanih v stilu zapovedi:

1. *Pripravi se preden greš učit!*
2. *Pridi o pravem času v šolo!*
3. *Prijazno sprejemaj otroke!*
4. *Z Bogom začni vsaki pouk!*
5. *Ravnaj se natanko po učnem načrtu in redu učenja!*
6. *Živi ves v svojem poklicu!*
7. *Otroci naj imajo vedno delo!*
8. *Bodi potrpežljiv, prizanesljiv, kadar kaznuješ!*
9. *Nikdar ne spregovori kake nespodobne besedice!*
10. *Ako zapaziš kaj napačnega, stori tako, kakor modri vrtnar!*
11. *Svoj poduk namenjavaj na omiko duha in srca!*
12. *Uči najprej to, kar je najbolj potrebno!*
13. *Delaj tudi sam tako, kakor želiš, da bi mladina storila!*

Zvezek zaključí z napotki za vzgojo pravega odnosa otrok do domovine in napotki za krepitev narodnega duha v ljudski šoli, le-te pa konča s slikovito mislijo: »Še narodnost tli, oj ni pregnana. Dokler je v mlada srca vžgana« (vir 3).

Del njegove učiteljske zapuščine so tudi literarne črtice kot dodatek k zgodovini slovenskega pesništva. Gre za rokopis, v črticah pa povzema dela večine največjih slovenskih pesnikov do tedanjega časa. Iz leta 1902, torej časa njegovega učiteljevanja v Trbojah, izhaja tudi »konferenčna razprava - Pes«. Gre za bralno in pisno vajo iz slovnice.

djavi ne kralj. Zatoj bo niti
 strah in preložen, kajti ne
 je pa samu reči in strah, kajti ne
 ni. Zatoj bo njegova naučnja
 zoper igro in druge napake in osvadi
 da bo sam zahajal v take napake
 knjige, ki so ga mladeni videli.
 Vse te stvari učitelj čudovito
 pri svojih učencih pospeševati,
 naj jim bo z besedo pravi vodnik,
 v djaui pa ogledalo, v katerem
 učenci vse čisto to vidijo.

5. Šolske postavbe za učitelja.

1. Priprava na prvo in drugo učitelja.
2. Pisanje v pravnem času v šoli.
3. Pisanje pism in drugih stvari.
4. Zbogom z enim pati panti!
5. Pisanje se pa tako po učencih
 naučilo in redno življenje!
6. Živi ves v pravnem življenju!
7. Otroni naj imajo vedno delo!
8. Pisanje pism in drugih stvari, katero
 naučijo!

9. Nikdar ne upraviči, kakor
 nesposobne besede!
10. Vse znanje naj napadne,
 otori tako, kakor pravi potnik!
11. Laj pravilni pamej, na
 omiko kuka in soka!
12. Vsi naj prej to, kar je najbolj
 potrebno!
13. Delaj tudi sam tako, kakor
 želiš, da mladeni otori la!

V. Domovina.

Šolske! Kje ti je polica naj prvo
 zasijali, sfer se ti mila zvezdica naj
 prvo besedilo, kjer so ti bliski
 tvoj prvo boje, najzgodnost oganoveli
 ti slasi s prvo in strahom nav-
 dogali, tu je tvoj ljubezen, tvoj
 mi la domovina.
 Kjer se je prvo slavetka aka ljube-
 njivo miralo ki tebi v x. belki, kjer
 na te tvoja ljuba mati naj prvo
 v naravi imeli in poljubovali, tvoj

ŠOLSKE POSTAVE ZA UČITELJA,
 ZVEZEK VODILA DOBREGA UČITELJA, RKP. VINKO KREK
 ROKOPIS HRANI NUK, GLASBENA ZBIRKA, VINKO KREK, MAPA KRONIKA

Ohranili sta se tudi dve pismi Vinku Kreku. Prvo je leta 1897 napisal učitelj iz Vinice pri Črnomlju, v katerem Vinku Kreku sporoča, da že težko pričakuje njegove knjige...

Vinica 14. 9. 1897

»Dragi!

Teško že pričakujem obljubljene knjige in druge stvari. Prosim pošlji brzo vse. Ti vrnem po skušnji. Kar želiš glede pesmi, piši mi katerih pesmi nimaš, da ti ga šaljem. Pozneje po skušnji dobiš več melodij narodnih domačih pesmij. Sedaj imam premalo časa.

Zdravstvuj!«

Bergant, učitelj na Vinici pri Črnomlju

Drugo pismo iz leta 1912 je posredno namenjeno Vinku Kreku, takratnemu šolskemu voditelju v Trbojah. V pismu ga Anton Kosi², takratni vodja šole v Središču ob Dravi, naproša, naj mu pomaga pri prispevku za »Šopek«.

1. 1. 1912 (Pripis avtorja ob strani: Veselo Novo leto 1912!)

»P.T.

Pripravljam gradivo za 3. in 4. del »Šopka«. Sprejel bom tudi priloženo pesem tamkajšnjega š. voditelja (op.a. šolskega voditelja) in prosim, da jo isti blage volje odobri. Našel sem pesem v »Zvončku« ter jo zaradi pevnosti 3. glasu malo izpremenil. Pred 3 leti sem namreč to pesem s svojimi pevci (6. razr.) (op.a. 6 razred) pri neki prireditvi pel. Tamkajšnji š. voditelj je svoječasno tudi obljubil druge prispevke za »Šopek«. Ali mi sedaj more z njimi postreči? Zlasti bi mi bile všeč uglašbene pesmi iz Ganglovega³ 3. berila in 3. ter 4. dela Schreinerjeve⁴ »Čitanke«.

Anton Kosi, vodja šole

V pripisu na pismu Vinko Krek odgovarja: *»Veselslavni gospod tovariš! Z veseljem Vam hočem priskočiti na pomoč s svojimi skromnimi skladbicami. Blagovolite mi samo sporočiti, do kdaj želite, da Vam svoje prispevke pošljem. Dela se poprimem takoj...«*

Iz obeh pisem tako lahko sklepamo, da je bil Vinko Krek solidaren do skupnosti, v kateri je deloval, in se rad odzval ob prošnji za pomoč.

2. Anton Kosi (1864-1945), slovenski mladinski in narodno-gospodarski pisatelj, skladatelj in kulturni organizator. V Mariboru je med leti 1884 do 1925 služboval na osnovni šoli v Središču ob Dravi. Pisal je za mladino, izdal je zbirke napevov za šolske pesmi, uglasbil več vokalnih del za odrasle. Med njegovimi glasbenimi deli je med drugim tudi »Šopek šolskih pesmi, s posebnim oziranjem na narodne in v narodnem duhu zložene napeve« (vir 1).

3. Engelbert Gangl (1873-1950), učitelj, pesnik, mladinski pisatelj, pisec učbenikov. Ustanovitelj in urednik mladinskega lista »Zvonček«. Z Maksom Josinom je napisal »Drugo berilo in slovnico za občne ljudske šole« (1897) in »Tretje berilo in slovnico za občne ljudske šole« (1902), obe berili sta doživeli več izdaj (vir 1).

4. Henrik Schreiner (1850-1920), pedagog, prirodoslovec. V slovensko pedagoško delovanje je prenašal napredne strokovne zamisli ter se zavzemal za delovno šolo in višje izobraževanje učiteljev. S Francem Hubadom je v štirih delih izdal »Čitanko za občne ljudske šole« (1900) (vir 1).

Kot skladatelj je pisal skladbe za moške in mešane zборе, pogosto se je posluževal tudi troglasja in solističnih pesmi. V kratkem življenjskem obdobju je napisal več kot 80 glasbenih del, med napisanimi skladbami pa poleg posvetnih skladb najdemo tudi mnogo cerkvenih pesmi in mašnih napevov. Besedila pesmi je pogosto jemal pri znanih slovenskih pesnikih svojega časa: Andrej Praprotnik (Mariji brez madeža spočeti, Nebesa), Anton Funtek (Dekletu, Ko gledam ti v oči, Ljubezen in pomlad), Simon Jenko (Molitev, Ponoči, Pred durmi, V ljubem si ostala kraju), Simon Gregorčič (Vojaci na poti, Nazaj v planinski raj), Rudolf Maister (Pogodba), Fran Levstik (Tebe ne dolžim). Leta 1911 je novoustanovljenemu prosvetnemu društvu »Kvišku« v Smedniku posvetil skladbo Slovan na dan (mešani zbor).

NASLOVNA IN PRVA STRAN SKLADBE SLOVAN NA DAN, RKP. VINKO KREK, I.I.1911
ROKOPIS HRANI NUK, GLASBENA ZBIRKA, VINKO KREK, MAPA SLOVAN NA DAN

Natisnjene so naslednje njegove skladbe:

- Ko gledam ti v oči, za moški zbor; Glasbena zora, ur. Fran Gerbič, Letnik II, Zvezek I, Ljubljana, 1900;
- Najlepši kraj, za moški zbor; Glasbena zora, ur. Fran Gerbič, Letnik II, Zvezek VI, Ljubljana, 1900;
- Dekletu, za moški zbor; Glasbena zora, ur. Fran Gerbič, Letnik II, Zvezek IX, Ljubljana, 1900;
- Pogovor z domom, za mešani zbor; Glasbena Matica, Edicije (redne) 35, Zvezek XXXIII, izd. in zal. Glasbena Matica, Ljubljana, 1906;
- Ljubezen in pomlad, za moški zbor in tenor-solo; Pesmarica Glasbene Matice, Zbori za štiri moške glasove, ur. Matej Hubad, izd. in zal. Glasbena Matica, Ljubljana, 1922.

Stanko Premrl je v Slovenskem biografskem leksikonu zapisal, da se v teh skladbah »kaže za nadarjenega in izobraženega skladatelja« (vir 1).

Dve skladbi, Ljubezen in pomlad ter Pogovor z domom, sta posneti tudi na plošči »Slovenska zborovska glasba 12«, v izvedbi Slovenskega komornega zbora (zborovodja Mirko Cuderman).

Viri:

1. Osebnosti : veliki slovenski biografski leksikon. Ljubljana, Mladinska knjiga, 2008
2. Rodovnik družine Krek (15.10.2011): <http://poljanec-radakovich.com/genealogy/getperson.php?personID=I42484&tree=Poljanec>
3. Zapisi zbrani v mapi Vinko Krek - kronika, Glasbena zbirka, NUK Ljubljana.

oznani prebivalci Smlednika in okolice

Lojz Tršan

Smladnik z okolico je bil vseskozi pomemben in poseben kraj. Od predrimске dobe, ko so Iliri in Kelti živelj v gradišču za Starim gradom, prek srednjega veka, ko je na hribu zrasel mogočen in utrjen Stari grad, do novejšje dobe, ki jo lahko označuje nov renesančni grad v Valburgi, Kalvarija in velika neoromanska župnijska cerkev v Smledniku. Slednja je pomenila presežek v takratni gradnji in tudi s tem pokazala gospodarsko moč tega prostora. Pomembna je tudi šola, ki je bila v Smledniku že od 1815 in v katero sta hodila kasneje najbolj znana učenca pesnik Simon Jenko iz Podreče in duhovnik, pesnik, skladatelj in planinec Jakob Aljaž iz Zavrha pod Šmarno goro. V zlato obdobje Smlednika ob koncu devetnajstega in začetku dvajsetega stoletja spada tudi gradnja modernega kulturnega doma, ki ga je leta 1911, pred natanko sto leti, zgradilo katoliško prosvetno društvo Kvišku.

In prav letošnja stota obletnica postavitve doma je namenjena temu, da se spomnimo veličine Smlednika z okolico in njegovih prebivalcev, ki so zapustili v preteklosti pomemben pečat oziroma sled v lokalnem in s tem tudi v slovenskem prostoru.

Franc Smledniški

baron in graditelj

Bil je lastnik gospostva Smlednik, ki je v njegovem obdobju doživelo največji vzpon, kar priča gradnja velikega renesančnega dvorca v Valburgi, ki ga krasijo mogočne freske v viteški dvorani in v grajski kapeli. V obdobju svojega gospodovanja je ob koncu osemnajstega stoletja (1772) dal zgraditi tudi Kalvarijo, točno v osi od Starega gradu do Krvavega znamenja na polju. Da bi uresničil ta projekt, je v ta namen kupil od svobodnjaka Jeraja sosednjo parcelo, kar je primer enega prvih krajinskih arhitekturnih posegov pri nas.

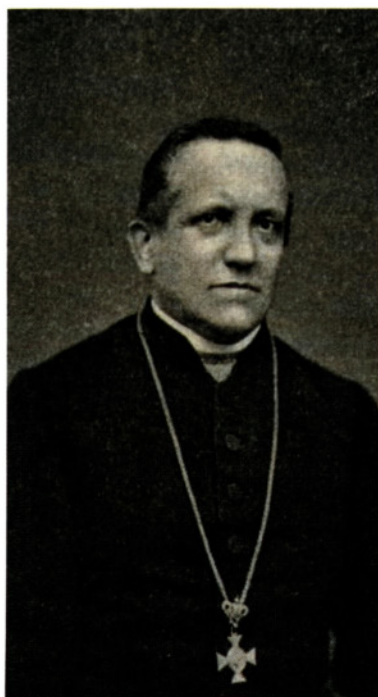
FRANC SMLEDNIŠKI
ARHIV NARODNE GALERIJE V LJUBLJANI

Andrej Čebašek

duhovnik, teolog, pisatelj in človekoljub

Rodil se je leta 1820 v Smledniku.

Po ljudski šoli v domačem kraju je šel z desetimi leti v šolo v Ljubljano, leta 1844 je bil po študiju na bogoslovju pri svojih štiriindvajsetih letih posvečen v duhovnika. Iz Ljubljane je odšel študirat na Dunaj, kjer je na tamkajšnji univerzi dosegel zavidljivo stopnjo izobrazbe, saj je postal doktor teologije. Po vrnitvi iz Dunaja je služboval kot kaplan v Stari Loki in v Mengšu, dokler ni postal učitelj, kasneje tudi ravnatelj na ljubljanskem bogoslovju. Vključil se je tudi v družbeno življenje in bil med ustanovitelji Katoliške družbe na Kranjskem. Cenjen je bil tudi pri ljubljanskem škofu, saj ga je ta imenoval za stolnega dekana. Njegovo glavno področje je bila teologija, sodeloval je tudi pri Wolfovem svetem pismu, prvi izdaji prvega modernega prevoda svetega pisma v slovenski jezik. Bil je velik domoljub in tudi velik podpornik dijakov ter ubogih. Večino svojega premoženja je podaril humanitarnim ustanovam. Umrli je v Ljubljani konec devetnajstega stoletja (1899).

ANDREJ ČEBAŠEK

WWW.GORENJCI.SI

Vinko Krek

učitelj in skladatelj

Rodil se je leta 1874 v Smledniku.

Prvo izobrazbo je dobival v domači šoli. Po končanem učiteljišču v Ljubljani je služboval v različnih krajih, od Poddrage pri Vipavi do Trsta. Njegova zadnja služba je bila v Trbojah, blizu svojega rojstnega kraja. Kmalu je izbruhnila prva svetovna vojna in Vinko Krek je bil vpoklican v vojsko in že prvo leto padel v bitki pri Grodeku na poljsko ruskem ozemlju. Zanimivo je, da so ga Trbojci vzeli za svojega, saj je vpisan med padlimi v prvi svetovni vojni na spominski plošči na župnijski cerkvi v Trbojah. Na osrednjem spomeniku žrtvam svetovne vojne 1914-1918 na pokopališču v Smledniku ni njegovega imena. Od njegovih številnih skladb so se ohranile le nekatere, na primer Dekletu, Ko gledam ti v oči, Ljubezen in pomlad, Najlepši kraj ter Pogovor z domom. V njej se izražata dve ljubezni, do dekleta in do svojega rojstnega kraja. Več o njegovem delovanju lahko preberete v posebnem članku v tej publikaciji.

VINKO KREK

IZ KNJIGE PORTRTI SKLADATELJEV SAŠE ŠANTLA, MIHEVC MARIJA,
ZALOŽBA DIDAKTA, RADOVLJICA 2005

Ivan Knific

duhovnik in popotnik

Rodil se je leta 1875 v Hrašah.

Prvo izobrazbo je dobival, tako kot njegov vrstnik Vinko Krek, v vaški šoli v Smledniku. Nadaljeval je šolanje na gimnaziji in bogoslovju v Ljubljani, kjer je bil posvečen v duhovnika. Šolanje je nadaljeval na univerzi na Dunaju, kjer je zaključil še študij matematike in fizike. Kot duhovnik je deloval med slovenskimi izseljenci v Westfaliji v Nemčiji, po vrnitvi v domovino leta 1905 je bil profesor na škofijski gimnaziji v Šentvidu. Bil je velik popotnik in je o svojih potovanjih pisal v slovenskem časopisju. Naštejemo naj samo nekaj člankov: Na Westfalskem, V sveti deželi, Ob piramidah, Od Save do Bospora, Med slovenskimi izseljenci v Vladikavkazu, Na Rivieri in v Marseillu, Alžir, Čez rusko granico, V ruskem Turkestanu, o Švedski pa sta članka V deželi polnočnega sonca in Upsala. Umril je v obdobju med obema svetovnjima vojnama.

IVAN KNIFIC
NADŠKOPIJSKI ARHIV LJUBLJANA

Albin Grajzer

partizan in narodni heroj

Rodil se je leta 1922 v Smledniku

Njegova družina se je kmalu preselila v Polje pri Ljubljani. Izučil se je mizarstva in se vključil v medvojno delavsko gibanje in v delavsko kulturno društvo Vzajemnost. Ob razpadu kraljevine Jugoslavije se je javil med prostovoljce za obrambo države. Med okupacijo se je vključil v boj proti okupatorju. Že leta 1941 je bil kot mitraljezec v štajerskem bataljonu, ki ga je vodil Franc Rozman Stane. Njegova vojaška kariera se je vzpenjala in postal je celo namestnik komandanta elitne partizanske brigade. Padel je leta 1944 v borbi blizu Stične. Po Albinu Grajzerju se je od 1961 do 1966 imenovala tudi stara osnovna šola v Smledniku.

ALBIN GRAJZER

IZ KNJIGE NARODNI HEROJI JUGOSLAVIJE

Janko Dolinar

kmetijski strokovnjak za hmeljarstvo in pisatelj

Rodil se je leta 1895 v Smledniku.

O njem je znanega bolj malo, znan je po knjigi Hmeljarstvo iz leta 1933, zato sklepamo, da je večino svojega življenja preživel v Savinjski dolini.

Janez Lenardič Džoni

ljubiteljski slikar

Rodil se je leta 1932 v Valburgi.

Vse življenje je živel v naših krajih. Izučil se je za mizarja in se že sredi petdesetih zaposlil v Vzgojnem izobraževalnem zavodu Frana Milčinskega. Naslikal je mnogo del, od katerih se jih le malo ohranilo. Najbolj znamenita je slika Smledniške narodne noše, kjer je vzel sliko originala iz devetnajstega stoletja, pod njim pa naslikal Smlednik, kakršen je bil med leti 1963 in 1965, torej v času, ko je nastajala slika. Pred nekaj leti je Lenardičev motiv narodne noše povzela tudi slikarka Marija Mašuk in na steno našega kulturnega doma naslikala staro ljudsko narodno nošo v naravni velikosti, pod njo pa Smlednik, kot ga lahko vidimo iz Starega gradu. Umrli je leta 1989.

JANEZ LENARDIČ
ARHIV DARKE VREČEK

Janez Ferbar

fizik in didaktik fizike

Rodil se je leta 1939 v Smledniku.

Kot profesor didaktike fizike je bil zaposlen na Univerzi v Ljubljani,. Posebej se je specializiral za termodinamiko, njegov doktorat ima naslov Pojem fotona v pouku kvantne mehanike. Najbolj poznan je po svojih učbenikih fizike za osnovno šolo, prispevkih o didaktiki naravoslovja na razredni stopnji in svojem prizadevanju za »nemirno fiziko«, tako imenovanim Karlsrujskim tečajem fizike. Bil je pionir zgodnjega uvajanja naravoslovja v osnovne šole. Utemeljil je vlogo fizike kot osnovnega predmeta v začetnem naravoslovju. Za svoje delo je kot eden prvih leta 1971 prejel priznanje Društva matematikov, fizikov in astronomov Slovenije. Umril je leta 2000.

JANEZ FERBAR
ARHIV METOD FERBAR

Smladniški pritrkovalci

Franc Bonča

Skupina pritrkovalcev iz župnije Smednik je zanimiva, ker jo v osnovi sestavljajo predvsem člani iz ene same rodbine. Naš pokojni oče Maks Bonča je imel šest otrok (fantov), njegova sestra Marija (poročena Zupan) pa tudi šest (od teh trije fantje) in prav vsi moški iz te rodbine smo postali pritrkovalci. Vzornik nam je bil naš oče in pa njegov stric Jakob Drešar iz Repenj, ki je že takrat poznal vse zvonove daleč naokoli, tudi po njihovi sestavi glasu in po ubrani kolavdaciji. Starejši fantje Ivan, Andrej in Tine so se že tudi v mladih letih udeleževali pritrkovanja v drugih zvonikih v naši širši okolici.

FOTOGRAFIJA S SPREJEMA NOVIH BRONASTIH ZVONOV NA PODRUŽNIČNI CERKVI V MOŠAH (1923), OD KODER PRIHAJA NAJŠTEVILNEJŠA SMLEDNIŠKA ZASEDBA PRITRKOVALCEV

VIR: ARHIV FRANCETA BONČA

Mlajši člani te skupine Joža, Pavel, France in bratrance Joža (tudi že pokojni), Janez in Stane pa smo s temi nastopi nadaljevali in s tem širili in predstavljali to zvrst glasbe tudi po tistih zvonikih, kjer je šlo to počasi v pozabo.

PRED KULTURNIM DOMOM

VIR: ARHIV FRANCETA BONČA

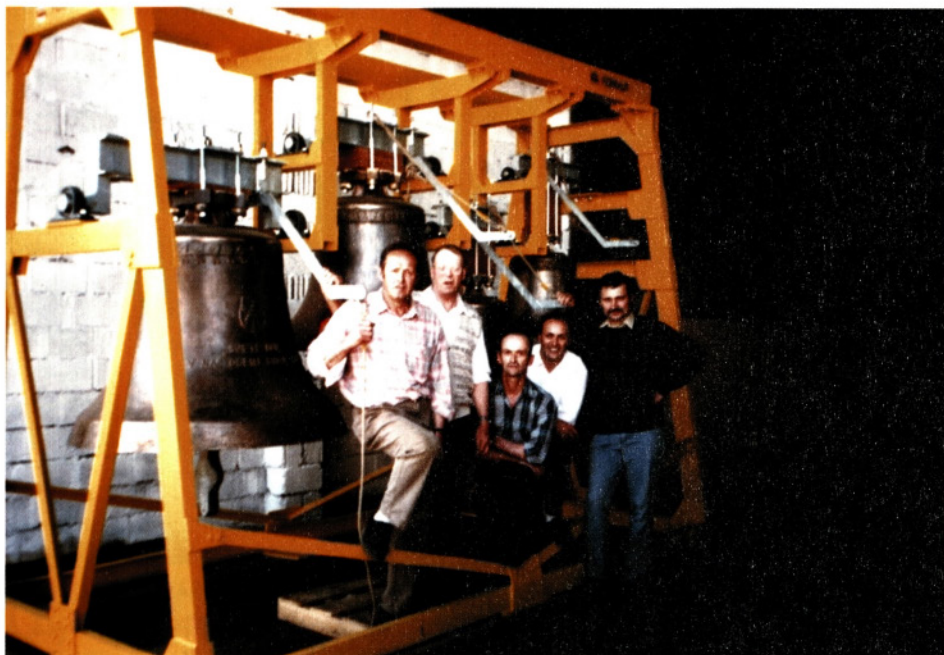
Nato so se nam pridružili novi člani: Jože Rozman, Marko Kumer, Andrej Čarman, Gašper Rozman, Miha Vovk, Blaž Kumer in članica Marija Jenko. Po poklicu ni nihče izmed nas glasbenik. Smo člani KUD Smlednik – sekcija pritrkovalcev. Pritrkavamo ob vseh cerkvenih praznikih, ob večjih praznikih, to je ob blagoslovih (žegnanje), celodnevno češčenje in sv. Birma. Ob kakšni obletnici gremo tudi »dan pritrkavati«. To pomeni, da začnemo pritrkavati 15 minut, preden se zdani. Pritrkavamo tudi ob drugih praznikih, kot je 1. maj, 7. julij – občinski praznik, za slovenski kulturni praznik, pred dnevom državnosti, za poročno mašo, kadar se kdo od zvonarjev ženi, ali ko smo odhajali k vojakom. Vsem pritrkovalcem pa pritrkavamo tudi ob zadnjem slovesu, to je ob pogrebu. Zvonarjem in pritrkovalcem ob pogrebu zvonimo ročno, tako da zvonove poganjamo z vlečenjem za vrvi (kot smo to pokazali na miniaturne zvonove ob otvoritvi svetovnega prvenstva v poletih 2010 v Kranjski gori). To je dobro za ohranjanje tega znanja, saj se redno zvonjenje zaradi elektrifikacije ne uporablja več. Ročno zvonimo tudi ob dnevu mrtvih.

PRITRKOVALCI NA KREDARICI, KAMOR SE VSAKO LETO NAPOTIJO
NA PRAZNOVANJE SEMANJEGA DNE V SPOMIN NA JAKOBA ALJAŽA

VIR: ARHIV FRANCETA BONČA

V spominu je ostalo mnogo nastopov po Sloveniji in prek meja. Na Dunaju smo nastopali na prireditvi Slovenski Božični pozdrav Dunaju. Pritrkavali smo na pet lepo uglašeni zvonov v cerkvi Votivkirche. Sledil je prikaz pritrkavanja študentom glasbene akademije iz Dunaja. Ta akademija je namreč naše pritrkavanje na Dunaju snemala in njihov profesor Rudolf Peatsch si je želel, da bi svojim študentom to pokazal tudi v živo. Prišli so k nam v Smlednik in z velikim zadovoljstvom iz Smlednika tudi odšli. Med temi študenti niso bili samo Evropejci, pač pa tudi študentje iz Azije in Amerike. Ker nas je omenjeni profesor Peatsch očitno hotel ponovno slišati, nas je povabil, da smo sodelovali pri srečanju glasbenih skupin iz srednje Evrope, in sicer v največji avstrijski božjepotni cerkvi Mariazzel. Nato so se začele priprave na srečanje s papežem Janezom Pavlom II v Ljubljani na hipodromu v Stožicah. Bili smo prvi, ki so zvonove iz prireditvenega prostora smeli preizkusiti, in sicer pred prevzemom v livarni Ferralit v Žalcu.

PRITRKOVALCI V LIVARNI FERRALIT V ŽALCU OB PREIZKUŠANJU NOVIH ZVONOV ZA HIPODROM IN ŽUPNIJO STOŽICE PRED PRVIM PAPEŽEVIM OBISKOM V LJUBLJANI

VIR: ARHIV FRANCETA BONČA

Ob samem prihodu papeža v Slovenijo smo pritrkavali ves čas, ko se je peljal iz avtoceste do prihoda v Ljubljansko stolnico v stolni cerkvi sv. Nikolaja. Posebnost tega pritrkavanja je, da so zvonovi v dveh zvonikih in je zato treba biti še posebno uigran in ustrezno opremljen.

Za drugo Vseslovensko srečanje pritrkovalcev leta 2000 smo se dogovorili, da je zaradi zanamcev treba zadevo strokovno posneti in posredovati v medije. Uspelo nam je k sodelovanju pridobiti Radio Slovenija, ki je ves potek srečanja posnel in predvajal prispevek v oddaji Slovenska zemlja v pesmi in besedi.

Ob novem obisku sedanjega papeža v Sloveniji, in sicer ob beatifikaciji A. M. Slomška v Mariboru, smo bili uradni pritrkovalci srečanja.

V letu 2005 smo pritrkavali na osem novih zvonov, ki jih je novi cerkvi v Kupresu v Bosni in Hercegovini podarilo osem srednjeevropskih držav.

Veseli nas, da so se tudi mladi opogumili in začeli zahajati v zvonik, tako da imamo že novo mlajšo pritrkovalsko skupino. Sestavljajo jo Gašper Rozman, Miha Vovk, Blaž Kumer, Nejc Ribič, Gregor Potočnik in Veronika Kumer. Mladi so zelo dejavni, imajo redne vaje, tako da se bo tradicija pritrkavanja v Smledniku uspešno nadaljevala.

SMLEDNIŠKI PRITRKOVALCI PO NASTOPU NA BETNAVI PRI MARIBORU,
19. SEPTEMBRA 1999, KO JE PAPEŽ JANEŽ PAVEL II RAZGLASIL
ŠKOFA ANTONA MARTINA SLOMŠKA ZA BLAŽENEGA

VIR: ARHIV FRANCETA BONČA

PRITRKOVALCI PRI GOSPE SVETI NA KOROŠKEM, 29. MAJ 2011

VIR: ARHIV FRANCETA BONČA

Mešani pevski zbor Sveti Urh Smlednik (MePZ Sv. Urh Smlednik)

Tina Žagar in Tanja Tršan

Naj vas popeljemo za trenutek v obdobje pred dvajsetimi leti - v gospodovo leto 1991. Dogodek: Dekanijsko srečanje pevskih zborov v Velesovem. Nastopi mladinski pevski zbor iz Smlednika. Peli so z »listki« in precej nesproščeno... Za njih je bil to sploh prvi nastop.

Začetki delovanja MePZ Sv. Urh torej segajo v leto 1990/1991, ko so mladi iz mladinske veroučne skupine v Smledniku začeli skupaj prepevati. Takrat so bili precej nesamozavestni, pevsko niti ne tako prepričljivi. Družilo pa jih je še veliko več kot le glasba. In prav zato so bili opaženi. Prepevali so pod vodstvom Mateje Jenko, ki se jim je nesebično posvečala in jih naučila lepih pesmi. Prav kmalu se je namesto nežnih mladinskih melodij s pevskega kora zaslišalo veliko več. Prepevale so se skladbe znanih in uveljavljenih skladateljev. Pri tem programu jih je spremljal takrat še zelo »zelen«, danes pa mednarodno uveljavljen skladatelj Rudolf Cerc. Kar nekaj zanimivih dogodivščin se spominjajo pevci s tega obdobja. Tako prijetnih kot izredno adrenalinskih. Takrat se je na smleškem kora večkrat treslo. S kora je odmevalo več inštrumentov hkrati, pelo je veliko pevcev in med drugim je bilo slišati Mozartov Requiem in Ave verum ter znano Haendlovo Alelujo.

Pevski zbor je začel redno sodelovati pri nedeljskih svetih mašah v Smledniku, redno pripravljati koncerte v Smledniku, se umestil pod okrilje KUD Smlednik in se tako začel udeleževati kulturnih prireditev po vsej občini Medvode. Kmalu se je koncertiranje razširilo tudi v druge dele Slovenije in v zamejstvo. Sodeloval je z vokalno skupino Gloria, z New Swing kvartetom, z ansamblom Čuki, s pevskim zborom Lubnik, s Škofjeloškim oktetom in s pevskimi zbori iz občine Medvode ter dekanije Šenčur.

FOTOGRAFIJA S KONCERTA

Z NASLOVOM "PESMI, KI SO JIH RADI POSLUŠALI NAŠI STARŠI", 27.II.2010

AVTOR FOTOGRAFIJE: ROBI ROKAVEC

VIR: ARHIV MEPZ SV. URH. SMLEDNIK

Danes program zbora zajema tako cerkveno glasbo kot narodne in umetne skladbe, od klasičnih štiriglasnih zborov do bolj ritmičnih zvrsti, domačih in tujih skladateljev. Pod vodstvom današnjega zborovodja Andreja Žagarja, ki zbor vodi že od leta 1996, so začeli bolj natančno spoznavati kakovosten in širok repertoar slovenske cerkvene glasbe za uporabo pri bogoslužjih prek celega leta. Posebno mesto predstavlja tudi slovenski posvetni program. V teh pesmih se kaže velika ljubezen Slovenca do domovine, ki jo imamo v koščku pod Triglavom. Tudi pevci sami zelo radi krenejo v hribe in gore. Prav o tem prepevajo v pesmih našega rojaka Jakoba Aljaža, že nekajkrat tudi pred njegovo rojstno hišo. V letošnjem letu so pevci spoznali in izvedli tudi skladbe avtorja Vinka Kreka, ki je bil rojen v Smledniku. Pred 100 leti je za društvo 'Kvišku' v Smledniku napisal tudi pesem Slovan na dan. To pesem smo se naučili iz njegovega rokopisa iz leta 1911.

ZBOR ME PZ SV. URH PRED ZAVETNIKOM SV. URHOM, 17. 6. 2011,
PRED KONCERTOM OB 20-LETNICI ZBORA

AVTOR FOTOGRAFIJE: ROBI ROKAVEC
VIR: ARHIV ME PZ SV. URH. SMLEDNIK

Ob svoji polnoletnosti, v letu 2008, so pevci izdali prvo ploščo z naslovom »Iz naših ust v Božja ušesa«, kjer so predstavili delček rednega cerkvenega programa in tako svoje najljubše skladbe ponesli med svoje poslušalce. Ker ostajajo zvesti sakralnemu programu, so junija 2010 med izbranimi zbori sodelovali tudi na Slovenskem evharističnem kongresu v Celju.

V letošnji sezoni 2010/2011 zbor praznuje 20. obletnico delovanja. Jubilejno leto so obeležili s slavnostnim koncertom v juniju, kamor so povabili vse pevce, ki so v tem času prepevali v zboru. V vseh dvajsetih letih se je v zboru srečevalo več kot 70 pevcev. Življenje je sicer takšno, da mlade ljudi pošilja na vse strani naše ljube Slovenije. Tako so se nekateri odselili, drugi poročili; eni prišli v Smlednik, drugi odšli. A nekaj je prav gotovo skupno vsem: vsak nosi v sebi kak prijeten spomin na obdobje prepevanja pri tem zboru v Smledniku.

ZBOR ME PZ SV. URH MED I.DELOM KONCERTA OB 20.OBLETNICI 17. 6. 2011

AVTOR FOTOGRAFIJE: ROBI ROKAVEC
VIR: ARHIV ME PZ SV. URH. SMLEDNIK

ZBOR ME PZ SV. URH MED 2.DELOM KONCERTA OB 20.OBLETNICI 17. 6. 2011

AVTOR FOTOGRAFIJE: ROBI ROKAVEC
VIR: ARHIV ME PZ SV. URH. SMLEDNIK

Andrej Žagar, organist in zborovodja, se je rodil leta 1977 in prihaja v Smlednik iz Stare Loke pri Škofji Loki. Poleg rednega izobraževanja in službe mu je glasba v njegovem življenju vedno v največje veselje.

ZBOROVODJA ANDREJ ŽAGAR - FOTOGRAFIJA S KONCERTA 27.II. 2010

AVTOR FOTOGRAFIJE: ROBI ROKAVEC

VIR: ARHIV MEFPZ SV. URH. SMLEDNIK

Vodenje MePZ Sv. Urh Smlednik je prevzel leta 1996. Po poklicu je univerzitetni diplomirani inženir agronomije in v tem poklicu tudi službuje, hkrati pa se z glasbo ukvarja že od zgodnje mladosti. Začel je s harmoniko na glasbeni šoli v Škofji Loki, nadaljeval s klavirjem prav tam, nato pa zaključil z orglami na orglarski šoli v Ljubljani. Znanje je izpopolnjeval tudi naprej na pevsko-zborovodskih seminarjih in srečanjih.

Z vodenjem pevskih zborov je začel že v študentskih letih in leta 1996 najprej prevzel vodenje mlajšega župnijskega pevskega zbora v Smledniku, še istega leta pa tudi mešani in moški pevski zbor župnije Stara Loka. Največ domačih in mednarodnih uspehov je dosegel z vodenjem pevskega zbora Lubnik iz Škofje Loke, s katerim je bil na treh velikih koncertnih turnejah pri Slovencih v ZDA, Kanadi, Avstraliji in Argentini.

Danes redno igra orgle v župnijah Stara Loka in Smlednik. V Škofji Loki od leta 2010 poje pri Škofjeloškem oktetu, kjer je tudi umetniški vodja.

mleški flančniki in flancanje

Nevenka Bogataj

»Smeški flančniki« so gredice na prisojnem bregu Save v Smedniku za gojenje zgodnjih sadik domače zelenjave. Sončna lega in bližina vode sta naravni okoliščini, ki sta nekoč omogočali boljšo preskrbo s hrano. Pri tem so se razvile medsebojne vezi ne samo uporabnikov »flanc«, temveč vseh krajanov.

Še v obdobju med obema svetovnima vojnama so bile ob Savi, v bregu pod Smednikom gredice, ki so jih imenovali »flančniki«. Na teh gredicah so, zaradi sončne lege in bližine vode za zalivanje, domačini gojili zgodnje sadike domače zelenjave. Podtaknjence so si po potrebi izmenjevali, prostor flanč'kov pa je bil verjetno nadvse plodno mesto tudi za ustno izmenjavo različnih informacij. Čeprav je »flančnike« že več kot petdeset let nazaj ob gradnji Hidroelektrarne Medvode zalila Sava, nam s pomočjo ohranjene fotografije govorijo o načinu življenja naših prednikov, v katerem so imeli dobri medčloveški odnosi in sožitje z naravo pomembno mesto. Vzgajanje flanc iz semena, izmenjava flanc in gojenje rastlin je imelo za skupnost podoben pomen kot ustno izročilo – od obeh je bilo močno odvisno v prvem primeru fizično, v drugem pa duhovno preživetje skupnosti.

Napis na informacijski tabli ob kulturnem domu

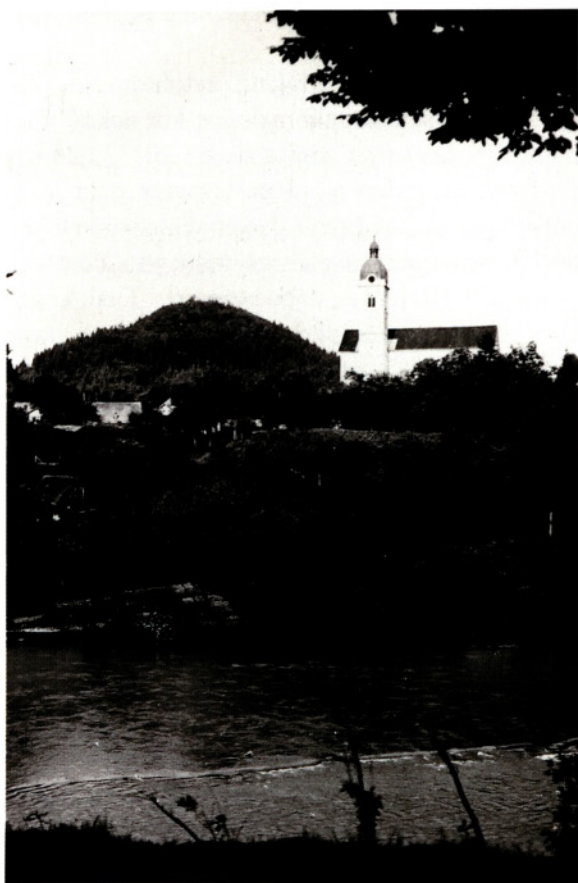
O vsem tem je le malo zapisanega. Kdaj so pričeli? Kako so se »smeški flančniki« razvijali? V knjižici *Življenje ob Savi pred in po dograditvi hidroelektrarne v Medvodah* (2002) so štirje avtorji, domačini, o njih zapisali, da jih je »za tople gredo uporabljala vsa vas«. Dve leti kasneje so isti ljudje dali pobudo za obuditev flancanja, kot člani Slovenskega centra za ustno zgodovino. Njihova želja je bila, da bi pretok med ljudmi, ki si izmenjujejo flance, novice in poglede, ponazarjal in omogočil pretok med različnimi znanostmi, ki preučujejo skupnost, njen smisel in preživetje. Znano je, kdaj so »smeški flančniki« izginili, in sicer

ob gradnji savske hidroelektrarne v Medvodah. Zunanja sila je torej posegla v življenje kraja in dobesedno poplavela flančnike, ne pa tudi kulture, ki se je z njimi razvila. Napravljeno škodo, uničene flančnike, je morda težko odtehtati z ugodnostmi, ki jih je prinesla elektrifikacija. Pa vendarle, ali bi ne veljalo vseeno tehtati prednosti in slabosti razvoja kritično, še zlasti z vidika porazdelitve koristi in škode? Novejši koncepti razvoja namreč bistveno bolj poudarjajo pomen lokalnih okolij, ker na ravni države ni mogoče brez velikanskih stroškov skrbeti za pravično uporabo dobrin. Zato je prav, da flancanje poznamo, oživljamo in se sprašujemo o njegovem pomenu. Če je za nekaj časa praksa flancanja sicer odmrta, pa je spomin nanjo ostal in to je pomembno. Oživitev je bila namreč mogoča le, dokler so še bili ljudje, ki so flančnike poznali, jih imeli radi in so jih tudi uporabljali.

Zato danes spet lahko flancamo. Krajan, avtohtoni in priseljeni, prav to potrebujemo, čeprav iz povsem drugih razlogov kot nekoč. Problem preživetja in prehrane je namreč v času tega zapisa (jesen 2011) razmeroma obvladljiv, četudi ne vedno zdrav, ne vedno na račun lastnega dela in še zlasti redko z medsebojno pomočjo, saj se za hrano danes skupaj potrudimo predvsem ob prazničnih pogrinjkih, ne pa sezonsko ali vsakodnevno. Pomanjkanje je čutiti na povsem drugih področjih. Krajan se slabo poznamo. Tisti, ki del časa preživimo v navideznem svetu elektronskih stikov na bistveno večji razdalji od kraja, v katerem živimo, smo morda lačni sprejetosti tam, kjer biva in dela tudi naše telo - doma in v svojem kraju torej. Tisti, ki skupaj živimo že »od nekdaj« in se torej spominjamo nestrinjanj in dejanj, ki ne razveseljujejo, morda raje gledamo v TV zaslon kot pa v ljudi, ki zbujejo nevšečne misli. Nasmeh, klepet in opomin, da česa ne delamo prav, niso nepomembni. Druženje, medsebojno uravnavanje in skupnost so namreč učinkoviti sami po sebi, zato jih velja vzdrževati navkljub slabim izkušnjam, pomanjkanju časa, brezbriznosti in morebitnim pomislekom. Ni jih mogoče kupiti, zlasti opomina se seveda vsak med nami rad ogne. Flancanje pa nas opominja na modrost, ki se je porodila iz nuje, preprosto, a učinkovito spodbujala ali omejevala, vedno pa ustno uravnavala celoto, skupnost, ki ni le seštevek med seboj nepozornih posameznikov, ampak morda celo več, kot si to želimo priznati.

Flančniki so torej zaliti s Savo. Nanje spominja tabla na Trgu Sv. Urha v Smladniku. Skupnost se je spremenila. Flancanje pa živi, v novih oblikah, z novimi pomeni in v mešanju ljudi taiste skupnosti, ki je zrasla iz nekdanje. Lepo je, kadar imajo tako različni ljudje povsem enak cilj – prinesiti sadike, jih zamenjati za druge sadike, izmenjati uporaben nasvet ter poklepetati in pojesti kak flancat. Dober odziv na flancanje ni nepričakovan in tudi to ne, da število obiskovalcev iz leta v leto raste. Odlična je namreč možnost, da se krajan (ponovno) spoznamo, da vsak k flancanju kaj prispeva in od njega tudi kaj odnese. Tokrat flanco, ki iz enkratnega dogodka v obliki uspevajoče sadike

na domačem vrtu in vsaj pozdravljanja ob srečanjih, preraste v trajanje. Drugič morda kaj drugega. Možnost, da kraj, ki ga čutimo kot svojega, plemenitimo sami s seboj, je namreč imenitna. Rdeča nit spomina se nadaljuje, prepoznavnost morda nastaja, v novih okoliščinah ohranjamo nevidno sporočilo rodov, ki so predstavljali krajane nekoč. Posodabljanje dediščine za nove rodove pa je pravilna smer razvoja, saj se pri tem vedno ozremo na izvor in torej spoznamo praktično rešitev za lastno varnost v primeru ponovne stiske, se umestimo v čas in prostor ter kakovost svojega bivanja prepoznamo tudi v medsebojnih vezeh in ne le v tem, kar kupljenega položimo v nakupovalno košarico.

FOTOGRAFIJA SMLEDNIKA IZ OBDOBJA MED OBEMA SVETOVNIMA VOJNAMA,
KJER SO OB SAVI VIDNE TUDI GREDICE, FLANČNIKI

PODATEK LOJZ TRŠAN

ARHIV REPUBLIKE SLOVENIJE, AS 1085 ZBIRKA FOTOGRAFIJ, VOŠČILNIC IN
RAZGLEDNIC STAREJŠEGA IZVORA, AVTOR JANEZ ŠUŠTERŠIČ

*S*tara domača hišna imena v Valburgi in Smledniku

Lojz Tršan

Smladnik in Valburga, nad rečno okljuko Save nad današnjim zgornjim delom Zbiljskega jezera sta eni izmed najstarejših naselij v okolici Ljubljane. Ne gre pozabiti, da je bil Smlednik že v srednjem veku s svojim gradom središče pomembnega zemljiškega gospostva. Čeprav ne vemo točno, kdaj so nastala domača hišna imena, izvor prenekaterih sega daleč v preteklost. Domača hišna imena v Smledniku in Valburgi so še živa, vendar mnoga vse bolj pozabljena. Ta imena so kot nekakšna mreža tradicije, vez s preteklimi generacijami, s prejšnjimi naseljenci in so svojevrstni pokazatelj trdoživosti in ohranjenosti najosnovnejšega ustnega izročila teh dveh krajev. V večini primerov se domača imena niso spreminjala, ne glede kako so se menjavali lastniki ali njihovi primki in so pomemben vir za osvetlitev lokalne zgodovine. Z opuščanjem kmetijstva, z novogradnjami po drugi svetovni vojni, predvsem pa v zadnjem času se spreminja obseg in značaj teh dveh vasi iz pretežno kmetijskih podeželskih v skoraj povsem primestna, moderna postindustrijska naselja. Vendar starejši pa tudi nekateri mlajši, v teh krajih rojeni domačini v vsakdanjem pogovoru še vedno uporabljajo domača imena.

Kot zgodovinar in arhivist se seveda leta 2004 z izvirniki katastrskih map zemljiških katastrov iz devetnajstega stoletja nisem srečal prvič. Tega leta pa so postale dostopne tudi preko interneta, na domači strani Arhiva Republike Slovenije. In tako sem imel priložnost, da sem večkrat pregledoval bogato ilustrirane barvne katastrske mape, kjer so vrisane hiše, ki so bile v devetnajstem stoletju v Smledniku in Valburgi.

Ko sem se lotil raziskave, sem se zavedal, da bi bila naloga, če ne bil domačin, rojen v Valburgi, pretežka. Sprva sem hotel obnoviti domača hišna imena kar po spominu, vendar sem naletel na težave, ker se nisem mogel spomniti vseh. Po skrbnem pregledu map pa sem kot poznavalec današnje poselitve opazil tudi, da tudi nekaterih hiš ni več.

Da bi se dokopal do več podatkov, sem začel pregledovati še katastrski operat iz leta 1867, to je popis vseh zemljišč, oziroma parcel, ki so jih imeli posamezni lastniki. Iskal sem točno določene podatke in ugotovil, da je bilo za primkom lastnika posameznega posestva, pa naj je bila to cela kmetija, polovica ali celo

najmanjše, bajtarsko posestvo, napisano tudi domače hišno ime. Domača hišna imena so imeli vsi, razen štirih posestnikov, Franciške Eberle, Janeza Pundšuka in Neže Zor iz Smlednika.

Za nekatera domača hišna imena nisem nikoli slišal, kot na primer Grabner, Grmeč, Kolar, Liber, Luka, Tišler in Urbanc v Smledniku ter Čamer, Franck, Kermež, Kolenc, Luka in Polaj v Valburgi. Domneval sem, da so se pozabila, spremenila, lahko pa tudi, da posesti in hiše s temi domačimi imeni ne obstajajo več.

Potem sem uporabil etnološko oziroma ustno zgodovinsko metodo raziskovanja. Pri starejših krajanih sem povprašal za tista domača hišna imena, za katera ne vem točno, kje so domačije in za tiste zgoraj omenjene, za katere nisem nikdar slišal, da obstajajo. Tudi pri tem nisem dosegel kakšnega posebnega uspeha, ker se tudi starejši niso mogli spomniti domačih imen vseh hiš.

Ni mi preostalo drugega, kot da sem se še enkrat vrnil k grafičnim kartam in operatom, k pisnim opisom ter začel primerjati številke stavbnih parcel na mapi, da bi na podlagi teh podatkov lahko umestil hišo v prostor. In tokrat mi je uspela natančna umestitev. To pa je bil pogoj, da sem lahko stanje iz leta 1867 primerjal z današnjim časom.

Še enkrat velja omeniti, da so domača hišna imena tesno povezana s posestvom s kmetijo in da so jih v medsebojnem razgovoru uporabljali predvsem v povezavi s tem. Toda v današnjem času se s kmetijstvom, v celoti ali vsaj deloma ukvarjajo le pri Jeraju, Bergantu, Bolku, Hrvatu, Kadivcu, Merjascu, Oblaku, Strojani, Tomincu in Župelnu v Smledniku ter Jaklnovcu, Lebarju, Matijovcu, Plavšku, in Stoparju v Valburgi, drugje pa takorekoč ni sledov o kmetijski dejavnosti. Temu primerno pa so preurejene tudi hiše.

Pri pregledovanju katastra sem opazil tudi, da so imele nekatere večje kmetije, kot na primer pri Bolku, Jeraju, Dermastju v Smledniku ter Mlakarju, Jaklnovcu in Francetu v Valburgi za svoje dekle in hlapce tudi manjše hiše, imenovane kajže ali bajte, ki niso imele posebnega domačega imena.

Ob raziskovanju obstoja in morebitnih sprememb starih domačih hišnih imen velja omeniti tudi nova hišna imena, ki so nastala v zadnjem času, od obdobja med obema svetovnima vojnama dalje in so povezana s posameznimi poklici ali novimi imeni priseljencev. V prvo skupino štejemo naprimer Šlosarja, Mesarja in Poštarja v Valburgi ter Zidarja in Peka v Smledniku, v drugo pa na primer Filipa, Nikota, Breznika, Šmona, Jerala, Žavbita, Štera, Ribiča, Kolenca in Mčurja v Smledniku ter Čopa, Barbota, Metnga, Bačnka, Kozarja in Uprešnika v Valburgi. Glede na to, da so si po drugi svetovni vojni mnogi sinovi in hčere okoli svojih domačij zgradili nove domove je prišlo do „izpeljank“ domačih imen kot naprimer pri Jerajevem Johanu, Lebarjevemu Jankotu, Markovčemu Stanetu, Lojzetu, Marjanu in Jankotu, Govekarjevemu Juletu, Grmičevemu Jožu, Mežnarjevemu Jožu, Frončevemu Mihui in Čarmanovi Mari v Valburgi ter

Bergantovemu Francetu, Šlogarjevemu Francetu, Bajtnem Slavcu, Lenartovemu Janiju in Hrvatovemu Marjanu v Smledniku. Mnoga novejša hišna imena pa nosijo imena priimkov lastnikov kot naprimer De Reya v Smledniku ter Vengust in Belcijan v Valburgi.

V spodnjem seznamu so zapisana stara hišna imena iz reambuliranega katastra iz leta 1867, ime in priimek tedanjega lastnika, priimek današnjega lastnika in današnja hišna številka. V oklepaju pa so tista domača imena, ki so se spremenila in ki so v uporabi danes. Pri nekaterih hišah, ki jih ni več, pa je kratek opis, kaj se je z njimi zgodilo.

Domača hišna imena se niso ponavljala in so v kraju edinstvena.

Med priimki pa leta 1867 zasledimo v Smledniku šestkrat Rozman, štirikrat Hafner ter po dvakrat Konjar, Jenko ter Verlič, V Valburgi pa štirikrat Knific ter trikrat Zajc in Konjar.

Smlednik

FOTO: LOJZ TRŠAN

1. **Avguštin (Uštin)** Kojnar Urh bajtar, danes Rozman, št. 30
2. **Alešovec** Jenko Gašper bajtar, danes Lučin, št. 62
3. **Arneš** Bonča Uršula cela kmetija, danes Jenko, št. 65
4. **Bergant** Verlič Janez cela kmetija, danes Verlič, št. 49
5. **Bernač** Šetina Valentin bajtar, danes Koselj, št. 50
6. **Biček (Štefe)** Govekar Franc bajtar, danes Badjević, št. 12

7. **Biška** Pengau Miha bajtar, danes Goričnik, št. 13
8. **Bolka** Rozman Jožef cela kmetija, danes Rozman, št. 17
9. **Dermastja** Juvan Marjana cela kmetija / Hiša je danes opuščena /
10. **Dobrovc** Solnc Jakob bajtar, danes Vurušič, št. 31
11. **Dragl** Košir Jur bajtar, danes Košir, št. 24
12. **Eberle** Frančiška, (**Panglčk**) bajtar, danes Ferbar, št. 38 /V katastrskem operatu je zapisano, da je bila to skupna posest z Zor Nežo. Hišno ime pa je verjetno nastalo šele po vpisu v kataster iz leta 1867/
13. **Farovž**, župnišče, št. 41
14. **Ferjan** Robas Jernej bajtar, danes Jenko, št. 46
15. **Franck** Stenovec Anton bajtar, danes Fužir, št. 44
16. **Govekar** Rozman Gašper polovica kmetije, danes Filipič, št. 45
17. **Gozl (Jozl)**, Kozjek Jože, bajtar, danes Čater, št. 22
18. **Grabner (Mavric)** Rozman Valentin bajtar, danes Slatnar , št. 35
19. **Guzi (Guzja)** Božič Janez bajtar, danes Bizjak, št. 47
20. **Grmeč (Boštnar)** Magister Anton bajtar, danes Oseli, št. 33
21. **Hrovat (Hrvat)** Rak Franc bajtar, danes Brdnik št. 34
22. **Jakec** Hafner Aleš bajtar, danes Brank, št.61
23. **Jager** Graizer Jur bajtar, nova hiša v gradnji
24. **Jeraj** Jeraj Janez cela kmetija, danes Jeraj, št. 7
25. **Jurkovec (Debeljak)** Rozman Marija bajtar, danes Debeljak, št. 27 / Staro hišno ime se ne uporablja več. Danes se z domačim imenom pri Jurku označuje zadnja majhna hiša v vasi, kjer se pišejo Rozman, ob cesti na desni strani v smeri proti Piričam /
26. **Kadive** Hočevar Luka polovica kmetije, danes Ločniškar, št. 58
27. **Kapar** Rozman Aleš bajtar, danes Bergant, št. 20
28. **Kolar (Kovar)** Korbič Janez bajtar, danes Oblak št. 56 / Pri hiši je bila gostilna pri Kovarju /
29. **Komatar** Vrhovnik Janez bajtar, danes Vrhovnik, št. 60
30. **Kovač** Grabec Luka bajtar, danes Grabec, št. 53
31. **Lenart** Bačnik Ursula bajtar, danes Debeljak, št. 37
32. **Liber** Rozman Anton bajtar, danes Podpečan , št 36 / Staro hišno ime se ne uporablja /
33. **Luka (Uka)** Pavlin Luka bajtar, danes Kosec, št. 14
34. **Marevž** Prestor Matevž bajtar, danes Žebovec, št. 54
35. **Medved** Dolenc Janez bajtar, danes Goljevšček, št. 56
36. **Merjašič (Merjasec)** Kojnar Janez cela kmetija, danes Konjar, št.42
37. **Navre** Strojan Jur bajtar, danes Strojan, št. 39
38. **Oblak** Hafner Lorenz bajtar, danes Skube, št. 69 / Hiša je bila ob Savi, po nastanku Zbiljskega jezera je bila poplavljena, zgrajena pa je bila nova pod Dermastjem./

39. **Pengau** Verlič Jakob, mlinar, / Mlin je bil poplavljen in opuščen ob nastanku Zbiljskega jezera /
40. **Pundšuk** Janez bajtar / Hiša je bila nasproti Lenarta in o njej ni niti sledi /
41. **Risu** Hafner Aleš bajtar / Hiša je med drugo svetovno vojno pogorela in je bila opuščena in o njej ni sledi /
42. **Šantovc** Jeriša Jakob bajtar, danes Zaletelj, št. 28
43. **Šlogar** Weithauser Florjan bajtar, danes Hribernik, št. 26
44. **Šuster** Budšu Luka / Hiša je bila nasprotni strani Draglna, na desni strani ob cesti proti Pirničam in o njej danes ni sledi /
45. **Štrajt** Jenko Jože polovica kmetije, danes Jenko, št. 40
46. **Strojer (Strojan)** Strojan Franc polovica kmetije, danes Strojan, št. 11/ Hiša je bila ob Savi in po nastanku Zbiljskega jezera je bila poplavljena, zgrajena pa je bila nova, pod Biškom /
47. **Šola** / Poslopje je bilo po zgraditvi nove šole opuščeno in podrto in danes so na njenem mestu pod cerkvijo zgrajene mrliške vežice/
48. **Tominc** Pavlin Anton cela kmetija, danes Rozman, št. 10
49. **Tišler (Barbo)** Umer Uršula bajtar, danes Barbo št. 57 / Staro hišno ime je pozabljeno /
50. **Trbov** Skok Anton bajtar, danes Šket, št. 51
51. **Ukčov**, Grajzer Osvald, bajtar, danes Kopač Pečjak, št. 18
52. **Urbanovc** Ferbar Janez bajtar / Hiša je bila med Bergantom in Savo je opuščena in o njej ni niti sledi /
53. **Župel (Župl)** Oblak Primož cela kmetija, danes Oblak, št. 52 / V hiši je bila gostilna pri Župelnu /

Valburga

FOTO: LOJZ TRŠAN

54. **Blejček** Potočnik Valentin bajtar, danes Potočnik, št. 25
55. **Francetov** Knific Franc cela kmetija, danes Zavrl, št. 30
56. **Čamer (Čarman)** Peterjov Franc bajtar, danes Hafner, št. 49
57. **Drobnič (Šlosar, zatem Mesar)** Drobnič Alojz pol kmetije, danes Zorman, št. 29 / Verjetno je to kmetijo kupil Drobnič, ki je bil pod francosko vladavino, ko so lastniki graščine pobegnili na ozemlje pod avstrijsko vladavino, upravnik graščine Smlednik in je potem ostal v Valburgi. Domače hišno ime Drobnič je pozabljeno. V hiši je bila mesarija, danes pa gostilna Zorman /
58. **Franck (Ladi)** Kojnar Jakob pol kmetije, danes Zevnik Zadavec, št. 36
59. **Gartner (Gortner)** Koderman Anton bajtar, danes Rupnik, št. 24
60. **Germež (Grmč)** Korbič Blaže bajtar, danes Žerovnik, št. 14
61. **Graščina** Lazarini, št. 3
62. **Govekar**, Jerala Marjana, danes Gantar, št. 59
63. **Jaklnovc** Knific Mirjana cela kmetija, danes Knific, št. 13
64. **Jožka (Joška)** Kovačič Jože bajtar / Hiša je bila podrta v devetdesetih letih dvajsetega stoletja ob rekonstrukciji križišča v Valburgi, ki ga domačini še danes imenujejo pri Jošku /
65. **Jurčik (Jurček)** Gašperšič Anton cela kmetija, danes Gašperšič, št. 8
66. **Kermež** Kopač Franc pol kmetije / Hiša med Kolencem in Trklavom je opuščena in o njej ni niti sledi /

67. **Kodrin** Knapič Anton, mlinar, danes hotel Kanu, št.7
68. **Kojnar** Kojnar Jur cela kmetija / Hiša ob graščini je danes opuščena /
69. **Kolenc (Blejčkov Stane)** Podgoršek Janez bajtar, danes Potočnik, št. 20 / Staro domače hišno ime se v Valburgi ne uporablja več, pač pa je to domače ime v Smedniku /
70. **Kopaž** Bačnik Franc pol kmetije, danes Pollak, št. 12
71. **Korbič (Korbč)** Zajc pol kmetije, danes Zajc, št. 15
72. **Kovač** Nahtigal Miha bajtar, danes Jenko, št. 52
73. **Lebar** Robida Jur, danes Kosec, št. 60
74. **Luka (Matevž)** Merjasec Luka bajtar, danes Bajde, št. 35 / Staro domače ime se ne uporablja več /
75. **Markovc** Kovče Gregor bajtar, danes Tršan, št. 38
76. **Martinc** Knific Jernej bajtar, danes Rozman, št. 58
77. **Matijovc** Knific Franc cela kmetija, danes Hočevar, št. 11
78. **Mežnar** Zajc Franc pol kmetije, danes Zajec št. 10
79. **Miha** Kojnar Terezija bajtar, danes Pogačar, št. 39
80. **Mlaker (Petrovc)** Šušteršič Janez bajtar, danes Gašperlin, št.27 / Za to hišo je zanimivo, da se je »prijelo« novo domače hišno ime pri Petrovc, domače hišno pri Mlakar pa se uporablja za sosednjo hišo /
81. **Petrovc** Petač Valentin, cela kmetija, št. 5 / Ne hiša ne domače hišno ime se ni ohranilo in tem mestu je danes stanovanjski blok ob Vzgojnem zavodu Frana Milčinskega /
82. **Pinklar (Brce)** Graizer Valentin bajtar, danes Brce, št. 55 / Staro hišno ime Pinklar se je ohranilo pri novi hiši na nasprotni strani ceste proti Staremu gradu /
83. **Plavšek** Travn Jože cela kmetija, danes Traven, št. 32
84. **Polaj (Fronc)** Knific Jože bajtar, danes Zorman št. 48 / Staro hišno ime se ni ohranilo /
85. **Potovc** Graizer Janez bajtar, danes Grajzar, št. 34
86. **Pregl** Zajc Andrej pol kmetije, danes Burgar, št. 21
87. **Stopar** Cvek Luka cela kmetija, danes Jenko, št. 18
88. **Švrc** Zor Jurij bajtar, danes Bobnar, št. 6
89. **Terklv** Rebolj Anton bajtar, danes Ribič, št. 22
90. **Treskovc** Bačnik Janez cela kmetija, vrtec, št. 26 / Hiše ni več, na njenem mestu je bila gostilna in kegljišče, danes pa je vrtec /
91. **Vorbe** Stenovec Jernej bajtar / Hiša nasproti Lebarja, čez cesto proti Starem gradu je opuščena /
92. **Zore** Kojnar Janez pol kmetije, danes Špenko, št. 50
93. **Zajc (Lebarjev Tomaž)** Božič Andrej bajtar, hiša opuščena, danes Kosec, št. 56 / Staro ime se ni ohranilo, vidne sledi hiše tudi ne, a ko je sedanji lastnik Tomaž Kosec kopal temelje za svojo hišo je naletel na stare temelje /

Izbrana literatura za Smlednik in okoliške kraje

Lojz Tršan

Osnovna literatura za proučevanje krajev in ljudi v občini Medvode so nedvomno krajevni leksikoni. Prvi je *Krajevni leksikon Dravske banovine* iz leta 1937, kjer so na straneh od 247 do 248 podatki o krajih takratne občine Smlednik: Dragočajna, Hraše, Moše, Smlednik in Valburga.

Druga važna literatura je *Krajevni leksikon Slovenije*, druga knjiga iz leta 1971, kjer so zgoraj omenjeni kraji opisani na straneh od 378 do 391 ter 402.

V obeh krajevnih leksikonih in *Slovenskem biografskem leksikonu* najdemo podatke za znamenite in zaslužne osebe, ki so se rodile v krajih občine Medvode in sicer; Hraše: Ivan Knific (1875 – 1950) potopisec, publicist in prevajalec, Smlednik: Andrej Čebašek (1820- 1899) nabožni pisatelj Janko Dolinar (1895 –) kmetijski pisec in urednik, hmeljarski strokovnjak, Albin Grajzer (1922 – 1944) narodni heroj, Vinko Krek (1874- 1914) skladatelj, Črt Škodlar (1934 -) lutkovni in filmski igralec;

Izbrano literaturo smo razdelili po kronološkem redu.

Smlednik

Mihael AMBROŽ, Kaj se je zgodilo v Smledniku, *Kmetijske in rokodelske novice*, Ljubljana 14. rožnik 1848, str. 100

Vladimir LEVEC, Schloss und Herrschaft Flodnig in Oberkrain, *Mittheilungen des Musealvereines für Krain*, Laibach 1896, str. 2, 49, 128, 147, 209, 271 in Laibach 1897 str. 1, 41.

Vladimir LEVEC, Kalvarija v Smledniku, *Izvestja muzejskega društva za Kranjsko*, Ljubljana 1894, str. 117.

Vladimir LEVEC, Rodbina Lazarini, *Izvestja muzejskega društva za Kranjsko*, Ljubljana 1894, str. 165.

Vladimir LEVEC, Francozje v Smledniku, *Izvestja muzejskega društva za Kranjsko*, Ljubljana 1894, str. 215

- Vladimir LEVEC, Rodbina Flodnig, *Izvestja muzejskega društva za Kranjsko*, Ljubljana 1894, str.251.
- Josip LAVTIŽAR, *Cerkve in zvonovi v dekaniji Kranj*, Ljubljana 1901, str. 191 –241.
- Milko KOS, Josip ŽONTAR, Neznana listina o gorenjskih lastniških cerkvicah 12. stoletja, *Glasnik muzejskega društva za Slovenijo*, Ljubljana 1939, str.236.
- Bogo GRAFENAUER, *Kmečki upori na Slovenskem*, Ljubljana 1962, str. 2, 49, 128, 147, 209, 271.
- Božo OTOREPEC, Ivan KOMELJ, *Smlednik in okolica, Stari grad - zgodovina*, Smlednik 1971, 11 str.
- Tine LOGAR, *Slovenska narečja*, Ljubljana 1976, 118 str.
- Cveta Barbo, *Vzgoja od rojstva do polnoletnosti v Smledniku*, seminarska naloga na oddelku za etnologijo Filozofske fakultete, Valburga 1978, 39 str.
- Lojz TRŠAN, *Fantovske družbe in njihovo delovanje v organizacijah in društvih v Smledniku in okolici*, seminarska naloga na oddelku za etnologijo Filozofske fakultete, Valburga 1978, 16 str.
- Lojz TRŠAN, *Družabno življenje in običaji, ki so povezani z mladino v naseljih Smlednik in Valburga*, seminarska naloga na oddelku za etnologijo Filozofske fakultete, Valburga 1978, 21 str.
- Francka BENEDIK: Valburga pri Smledniku, *Fonološki opis srpskohrvatskih/ hrvatskosrpskih, slovenačkih i makedonskih govora*, Sarajevo, 1981, str.87
- Ivan JENKO, *Kronika padlih vaščanov v NOV 1941 – 1945 krajevne skupnosti Smlednik*, Smlednik 1984, 78 str.
- Anja DULAR, Knjižnica gradu Smlednik po katalogu iz leta 1771, *Kronika*, Ljubljana 1986, str. 15 - 32.
- Branko REISP, *Grad Smlednik*, Ljubljana 1987, 31 str.
- Srečo CIGLARIČ, Meta GLOBOČNIK, Bojan DE REYA, Lojz TRŠAN, *Smlednik, kako so živeli, življenje v Smledniku in okolici med obema vojnama*, Smlednik 1989, 40 str.
- Maja GLIBOTA, Barbara HAUPTMAN, *Prispevek za etnološko topografijo slovenskega etničnega ozemlja, občina Šiška, Način življenja v soseski Smlednik in Valburga v drugi polovici devetnajstega in v dvajsetem stoletju*, (seminarska naloga na oddelku za etnologijo Filozofske fakultete, Ljubljana 1989, 138 str.

- Ivan STOPAR, *Gradovi na Slovenskem*, Ljubljana 1991 str. 222-225.
- Barbara MUROVEC, Freske Eustachiusa Gabriela v graščini Smlednik, *Acta historiae artis Slovenica* 2, Ljubljana 1997, str. 153 – 158
- Ivan STOPAR, *Grajske stavbe v osrednji Sloveniji, Gorenjska, med Polhovim Gradcem in Smlednikom*, Ljubljana 1998, str. 64 - 92.
- Metod FERBAR, Lojz TRŠAN, *Smlednik v času Jakoba Aljaža*, Smlednik 1998, 10 str.
- Metod FERBAR, Lojz TRŠAN, *Kapelica sv. Urha v Smledniku*, Smlednik 1999, 18 str.
- Lojz TRŠAN, *Prostovoljno gasilsko društvo Smlednik*, Smlednik 2001, 7 str.
- Lojz TRŠAN, *Med Savo in smledniškim Starim gradom*, Smlednik 2001, 23 str.
- Andreja BURJA, Nataša PUST, Lojz TRŠAN, Brane PRAZNIK, *Življenje ob Savi pred in po dograditvi hidroelektrarne v Medvodah*, Medvode 2002, 41 str.
- Janko MAČEK, Komunisti udarijo po gorenjskih županih, *Zaveza* št. 34, Ljubljana 2002, str. 1 - 10
- Anica CEVC, Švabski slikar Eustachius Gabriel na Kranjskem, *Avguštinov zbornik*, Kranj 2003, str. 120 - 127 .
- Jurij ŠILC, Liselotte ARTEL, Terezijanski popis prebivalstva v župniji Smlednik leta 1754, *Drevesa*, Ljubljana 2004, str. 25 – 37.
- Barbara MUROVEC, Ikonografska analiza Smledniških fresk in likovni viri zanje. Eustachius Gabriel med Ausburgom in Dunajem, *Acta historiae artis Slovenica*, 9, Ljubljana 2004, str.117 – 135
- Andrej GASPARI, Med gradišči in gradovi. Medvode in širša okolica v arheoloških obdobjih, *Od Jakoba do Jakoba, O krajih in ljudeh občine Medvode*, Medvode 2006, str.15 - 45
- Franci LAZARINI, Arhitekturni in zgodovinski oris dvorca Smlednik, *Od Jakoba do Jakoba, O krajih in ljudeh občine Medvode*, Medvode 2006, str.79 – 89
- Lojz TRŠAN, Domača hišna imena v Valburgi in Smledniku *Od Jakoba do Jakoba, O krajih in ljudeh občine Medvode*, Medvode 2006, str.179 – 189
- Lojz TRŠAN, ... In bližnjemu v pomoč. Prostovoljno gasilsko društvo Smlednik *Od Jakoba do Jakoba, O krajih in ljudeh občine Medvode*, Medvode 2006, str.257 – 263

Lojz TRŠAN, Mirko Mohar *Od Jakoba do Jakoba, O krajih in ljudeh občine Medvode*, Medvode 2006, str. 281 - 285

Franci LAZARINI, Župnijska cerkev v Smledniku in njen arhitekt Karl Roesner *Acta historiae artis Slovenica*, 13, Ljubljana 2008, str.109 – 117

Franci LAZARINI, Oprema in poslikava župnijske cerkve svetega Urha v Smledniku *Kronika. Časopis za slovensko krajevno zgodovino* 58/2 , Ljubljana 2010, str. 417 -430

Kazalo

Uvod, Franc Bonča	3
Smlednik - kjer je kultura doma, Franci Lazarini	4
Zborniku na pot, Nejc Smole	6
Zgodovina Kulturno umetniškega društva Smlednik	8
Začetki, Lojz Tršan	9
Po drugi svetovni vojni, Lojz Tršan	16
Od leta 1972 dalje, Lojz Tršan	28
Od leta 2001 do leta 2004, Klemen Košir	40
Od leta 2005 do leta 2010, Klemen Košir	47
Gradnja društvenega doma v Smledniku v letih 1909-1911, Nejc Smole	68
Vinko Krek (1874 - 1914), Matej Ulčar	72
Poznani prebivalci Smlednika in okolice, Lojz Tršan	78
Smledniški pritrkovalci, Franc Bonča	86
Mešani pevski zbor Sveti Urh Smlednik, Tina Žagar in Tanja Tršan	91
Smleški flañčniki in flañcanje, Nevenka Bogataj	96
Stara domača hišna imena v Valburgi in Smledniku, Lojz Tršan	99
Izbrana literatura za Smlednik in okoliške kraje, Lojz Tršan	106

ZBORNİK JE FINANCIRALA OBČINA MEDVODE,

Občina Medvode

DELNO TUDI SAVSKE ELEKTRARNE.

SAVSKE
ELEKTRARNE
LJUBLJANA d.o.o.

**Zbornik ob 100-letnici Kulturnega doma Smlednik
11.393 kron in 93 krajcarjev**

Izdal: KUD Smlednik

Uredniški odbor: Klemen Košir, Lojz Tršan, Nejc Smole, Matej Ulčar, Tjaž Jelovčan

Lektoriranje: Robert Peklaj

Oblikovanje: Peter Fabjančič

Tisk: Grafika Fabjančič, Smlednik

Naklada: 500 izvodov

Smlednik, december 2011

*Tisoč in tisoč zvezd je nad nami,
tisoč in tisoč zvez med nami,
da gre po svetu - rama ob rami -
svetloba z nami.*

*Use teče, teče in se stiša v tišino.
Samo hiša, v kateri duh biva, je neminljiva.*

(Tone Pavček)

100 *let*
Kulturni dom Smlednik